

56
70A

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΠΟΥΡΜΠΑΧΑΚΗ Α.**

- **ΘΕΜΑ : ΚΡΑΝΙΔΙ : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ .
ΠΟΛΕΔΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ .
ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ
ΚΕΝΤΡΟΥ**

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

- **ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΩΜΑΣ
ΜΠΟΣΙΝΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ**

1999

Το Κρανίδι είναι πρωτεύουσα της επαρχίας Ερμιονίδος του νομού Αργολίδας , έδρα του Δήμου και βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Πελοποννήσου(χάρτης Πελοποννήσου) . Βρίσκεται στο εσωτερικό του νότιου άκρου της χερσονήσου της Αργολίδας , 77 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά του Ναυπλίου και 12 χιλιόμετρα περίπου βόρεια της παραλιακής Κόστας . Καταρχήν χτίσθηκε στο χαμηλότερο σημείο της κοιλάδας που ορίζεται από τους τρεις λόφους που τώρα λέγεται κάτω Κρανίδι. Αργότερα όταν ο φόβος των πειρατών πέρασε άρχισε να επεκτείνεται προς τα βόρεια και ανατολικά μια και από τα δυτικά οριοθετείται από γκρεμό (χάρτης 7).

Εξαπλώθηκε πάνω σ' ένα επίμηκες βραχώδες και περίοπτο αμφιθεατρικό ύψωμα (191 μ.) έχοντας προς δυσμάς τον πευκόφυτο λόφο της Αγίας Αννης (209 μ.) και προς βορειοανατολικά τον αποκλειστικό κύριο κάτοχο και δεσπόζοντα πάσης κορυφής Προφήτη Ηλία (340 μ.). Σήμερα το Κρανίδι επεκτείνεται ανατολικά προς τον λόφο του Αγίου Ματθαίου , νότια προς την Αγία Άννα και νοτιοανατολικά προς την περιοχή Πορτοχελίου.

Κατά τα δεδομένα της ιστορίας είναι καρπός του αναπτυχθέντος μετά τον 14^ο αιώνα στην περιοχή γενεαλογικού δένδρου και των διαδοχικών διασταυρώσεων ενός πολύμορφου κόσμου εισβολέων μεταναστών και διερχόμενων. Το Κρανίδι αρχίζει να αναφέρεται κατά τον ιστοριοδίφη κ. Σαθά (1842-1914) από το 1456 όταν κάτοικοι από τα Κουντουρά της Αττικής μετά την κατάλυση του Δουκάτου των Αθηνών εγκαταστάθηκαν στην νότια πλευρά του λόφου της Μπαρδονίας. Επίσης εγκαταστάθηκαν στην Θερμησία και στην Ερμιόνη. Την ίδια εποχή συμπληρώνεται η κατάληψη της Ελλάδας από τους Τούρκους. Χαρακτηριστικό της εποχής αυτής είναι η μετατόπιση του κέντρου

Το Κρανίδι είναι πρωτεύουσα της επαρχίας Ερμιονίδος του νομού Αργολίδας , έδρα του Δήμου και βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Πελοποννήσου(χάρτης Πελοποννήσου) . Βρίσκεται στο εσωτερικό του νότιου άκρου της χερσονήσου της Αργολίδας , 77 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά του Ναυπλίου και 12 χιλιόμετρα περίπου βόρεια της παραλιακής Κόστας . Καταρχήν χτίσθηκε στο χαμηλότερο σημείο της κοιλάδας που ορίζεται από τους τρεις λόφους που τώρα λέγεται κάτω Κρανίδι. Αργότερα όταν ο φόβος των πειρατών πέρασε άρχισε να επεκτείνεται προς τα βόρεια και ανατολικά μια και από τα δυτικά οριοθετείται από γκρεμό (χάρτης 7).

Εξαπλώθηκε πάνω σ' ένα επίμηκες βραχώδες και περίοπτο αμφιθεατρικό ύψωμα (191 μ.) έχοντας προς δυσμάς τον πευκόφυτο λόφο της Αγίας Αννης (209 μ.) και προς βορειοανατολικά τον αποκλειστικό κύριο κάτοχο και δεσπίζοντα πάσης κορυφής Προφήτη Ηλία (340 μ.). Σήμερα το Κρανίδι επεκτείνεται ανατολικά προς τον λόφο του Αγίου Μαθαίου , νότια προς την Αγία Άννα και νοτιοανατολικά προς την περιοχή Πορτοχελίου.

Κατά τα δεδομένα της ιστορίας είναι καρπός του αναπτυσθέντος μετά τον 14^ο αιώνα στην περιοχή γενεαλογικού δένδρου και των διαδοχικών διασταυρώσεων ενός πολύμορφου κόσμου εισβολέων μεταναστών και διερχόμενων. Το Κρανίδι αρχίζει να αναφέρεται κατά τον ιστοριοδίφη κ. Σαθά (1842-1914) από το 1456 όταν κάτοικοι από τα Κουντουρά της Αττικής μετά την κατάλυση του Δουκάτου των Αθηνών εγκαταστάθηκαν στην νότια πλευρά του λόφου της Μπαρδονιάς. Επίσης εγκαταστάθηκαν στην Θερμησία και στην Ερμιόνη. Την ίδια εποχή συμπληρώνεται η κατάληψη της Ελλάδας από τους Τούρκους. Χαρακτηριστικό της εποχής αυτής είναι η μετατόπιση του κέντρου

ΚΡΑΝΙΔΙ

ΧΑΡΤΗΣ

της εμπορικής δραστηριότητας από τις νότιες και νοτιοανατολικές περιοχές της Ελλάδας στις βόρειες και βορειοδυτικές. Έτσι το Κρανίδι μένει έξω από την εμπορική κίνηση μέχρι την επανάσταση του '21.

Αρχικά το Κρανίδι αναπτύχθηκε σε χωρισμένες συνοικίες αόρατες από την θάλασσα , όπως ο Αιγιάννης , η Μιλίστρα , οι Μπίες και τα Βίλλια , από την άλλη πλευρά του ρέματος του Γραμματικού που και τώρα διασχίζει την πόλη με την πάροδο του χρόνου έγινε ένα σύνολο στο οποίο προστέθηκαν και άλλοι πρόσφυγες προερχόμενοι από την Αρκαδία , τη Μεσσηνία , την Κόρινθο , την Μονεμβάσια , τη Στυλίδα , τη Χειμάρα , την Κυνουρία , το Αργος , το Χάρακα της Επιδαύρου , τις Κυκλάδες , την Κρήτη , την Κάλυμνο και από παραλιακές πόλεις της Μ.Ασίας.

Κατά την αρχαιότητα πλησίον του Κρανιδίου υπήρχαν η πόλη των Αλιέων , στην σημερινή περιοχή του Πορτοχελίου και η πόλη της Ερμιόνης που εκτεινόταν βόρεια του Πορτοχελίου προς την περιοχή Διδύμων και μέχρι την Ερμιόνη.

Οι αλιείς ασχολούνταν εκτός από τη θάλασσα και ειδικά με την συλλογή πορφύρας και με την γεωργία. Την πορφύρα που έβγαζαν ,την επεξεργάζονταν στην Ερμιόνη , ο πληθυσμός της οποίας είχε φτάσει στις 3.000 κάτοικους , ενώ η πόλη των Αλιέων είχε 2.500 κάτοικους. Η πόλη των Αλιέων ήταν σημαντική για τα δεδομένα της αρχαιοκατοικημένης Ερμιονίδος με υποδειγματική οικιστική διάταξη και εσωτερική ορθογώνια ρυμοτομία που διαρρύθμισαν Λακεδαιμόνιοι τεχνικοί. Υπήρχε ισχυρό τοίχος με πύργους και περιτειχισμένο λιμάνι , στο οποίο η είσοδος των πλοίων γινόταν από άνοιγμα ανάμεσα σε δυο στρογγυλούς πύργους του τείχους. Ο ναός του Απόλλωνα ήταν έξω από την βορεινή πύλη και δίπλα στο δρόμο που οδηγούσε στην Ερμιόνη. Σήμερα όλο αυτό το τμήμα της παραλίας βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Ο χώρος της αρχαιότερης πόλης των Ερμιονέων στο πευκόφυτο σήμερα ακρωτήριο Καστρί ήταν ένα ισχυρά περιτειχισμένο παράκτιο Φρούριο αλλά και τόπος λατρείας με τους παλαιούς ναούς και τα ιερά που υπήρχαν εκεί. Στην εύφορη κοιλάδα στα βόρεια της πόλεως εκτείνονται το νεκροταφείο , ενώ τρεις δρόμοι που ξεκινούσαν από τις αντίστοιχες πύλες οδηγούσαν στο Ειλεούς

(Ηλιόκαστρο) και την Τροιζήνα , ο άλλος στο λιμάνι της Μάσσητος (Κοιλιάδα) και ο τρίτος στην Αλίκη (Πορτοχέλι).

Η σύγχρονη πόλη της Ερμιονίδος έχει δυστυχώς κτισθεί πάνω στα ερείπια εκείνης των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων προς την ανατολική πλαγιά του λόφου Πρών. Οι κάτοικοι και των δυο ανώτερων πόλεων κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν σύμμαχοι με τους Σπαρτιάτες. Κατά τον σεισμό του 3^{ου} π.Χ. αιώνα η πόλη των αλιέων καταποντίσθηκε κατά το ήμισυ και εγκαταλείφθηκε.

Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας το Κρανίδι επισκευάσθηκε , ο τότε διοικητής της Πελοποννήσου Αλί Πασάς Δελής (1808-1812) και έπ' ευκαιρίας αυτής της επίσκεψης στρώθηκαν οι δρόμοι με καλντερίμια. Στην πόλη είχε εγκατασταθεί ένας Τούρκος αξιωματικός διοικητής της περιοχής και εισπράκτορας των φόρων ο γραμματεύς του οποίου είχε σκαλίσει εντός του βράχου ένα δωμάτιο που χρησιμοποιείτο ως λουτρό , εκ του οποίου γραμματικού πήρε το όνομα και η τοποθεσία. Στην επανάσταση το Κρανίδι είναι από τα πρώτα μέρη που απελευθερώνονται και γίνεται η πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας από το 1821 έως το 1823. Εκεί καταφεύγουν πολλά άτομα διωγμένα από διάφορα μέρη της χώρας που όμως αφομοιώνονται στις συνήθειες και την γλώσσα με τους Αρβανίτες κατοίκους.

Το Κρανίδι σήμερα διαθέτει Ειρηνοδικείο , δημόσια οικονομική υπηρεσία, δασαρχείο , αστυνομικό τμήμα , πυροσβεστική , καταστήματα τραπεζών , Ι.Κ.Α , Ο.Τ.Ε , Δ.Ε.Η , ταχυδρομείο , κέντρο υγείας , δημαρχείο και πολεοδομία. Τα κεντρικά καταστήματα των παραπάνω υπηρεσιών εδρεύουν στην πρωτεύουσα του νομού το Ναύπλιο.

Το κλίμα του Κρανιδίου είναι ένα από τα πιο υγιεινά κλίματα της Ελλάδας με θερμά και πολύ ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες. Η ετήσια μέση θερμοκρασία είναι 18.1°C , δηλαδή λίγο μεγαλύτερη της Αθήνας 17.4 °C. Η μέση θερμοκρασία Ιουλίου είναι 27.2 °C (Αθήνα 26.9 °C). Η μέση θερμοκρασία Ιανουαρίου 10 °C (Αθήνα 9.1 °C). Οι βροχές πέφτουν την ψυχρή εποχή του έτους και δεν είναι άφθονες. Στην ευρύτερη περιοχή της Ερμιονίδος το ετήσιο

ύψος βροχόπτωσης φθάνει στα 300 - 350 mm. Η Αργολική χερσόνησος θεωρείται μια από τις ξηρότερες περιοχές της Ηπειρωτικής Ελλάδας.

Στη χερσόνησο του Κρανιδίου δυτικά εξέχει η περιοχή της Κορακάς απ' όπου αρχίζει ο όρμος Βερβερόντα και ο κλειστός λιμενίσκος του Πορτοχελίου. Βορειοδυτικά του Πορτοχελίου έχει δημιουργηθεί μια μικρή λιμνοθάλασσα με λεβητοειδή καταβύθιση που συγκοινωνεί με μικρό άνοιγμα με τον όρμο Βερβερόντα. Το ανάγλυφο της περιοχής απαρτίζεται από λόφους. Το Κρανίδι είναι χτισμένο ανάμεσα σε τρεις λόφους. Το έδαφος βραχώδες - ημιβραχώδες με μικρά τμήματα καλλιεργήσιμης γης. Εξαίρεση αποτελεί το τμήμα βόρεια του Κρανιδίου που ονομάζεται Κάμπος , το οποίο είναι εύφορο. Ο υψηλότερος λόφος έχει ύψος 340 μ. (Προφήτης Ηλίας) και βορειότερα εκτείνεται το όρος Δίδυμο με υψόμετρο 1115 μ.

Κοντά στην Ερμιόνη βρίσκονται μεγάλα κοιτάσματα σιδηροπυρίτη που δεν έχουν αρσενικό. Επίσης υπάρχουν εμφανίσεις μαγγανίου ενώ σε διάφορα σημεία της περιοχής υπάρχουν μάρμαρα. Υπό εκμετάλλευση βρίσκονται τα λατομεία μαρμάρου στην περιοχή Λιγουριού. Ανατολικά του όρους Διδύμου υπάρχει επίσης λατομείο αδρανών υλικών.

Γύρω από το Κρανίδι , υπάρχουν οι μικρές πευκόφυτες εκτάσεις της Κορακιάς δυτικά , του Αγίου Αιμιλιανού ανατολικά και του λόφου της Αγίας Αννης που γειτονεύει δυτικά η πόλη του Κρανιδίου. Οι υπόλοιπες εκτάσεις καλύπτονται από θαμνώδη βλάστηση και καλλιέργειες. Η έλλειψη μεγάλων δασικών εκτάσεων δεν επιτρέπει την οικονομική εκμετάλλευση τους. Λόγω του κλίματος της περιοχής και της μορφολογίας του εδάφους δεν έχουμε την συγκέντρωση ύδατος , ούτε ποτάμια με εξαίρεση κάποιες πηγές όπως η Μιλίντρα και Παπούλια με μικρή παροχή νερού και ρέματα με ελάχιστη ροή.

Ο Ν. Αργολίδας έχει πληθυσμό 97.636 κατοίκους , η επαρχεία Ερμιονίδος έχει 13.365 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 1991. Με την ίδια απογραφή για το Κρανίδι έχουμε :

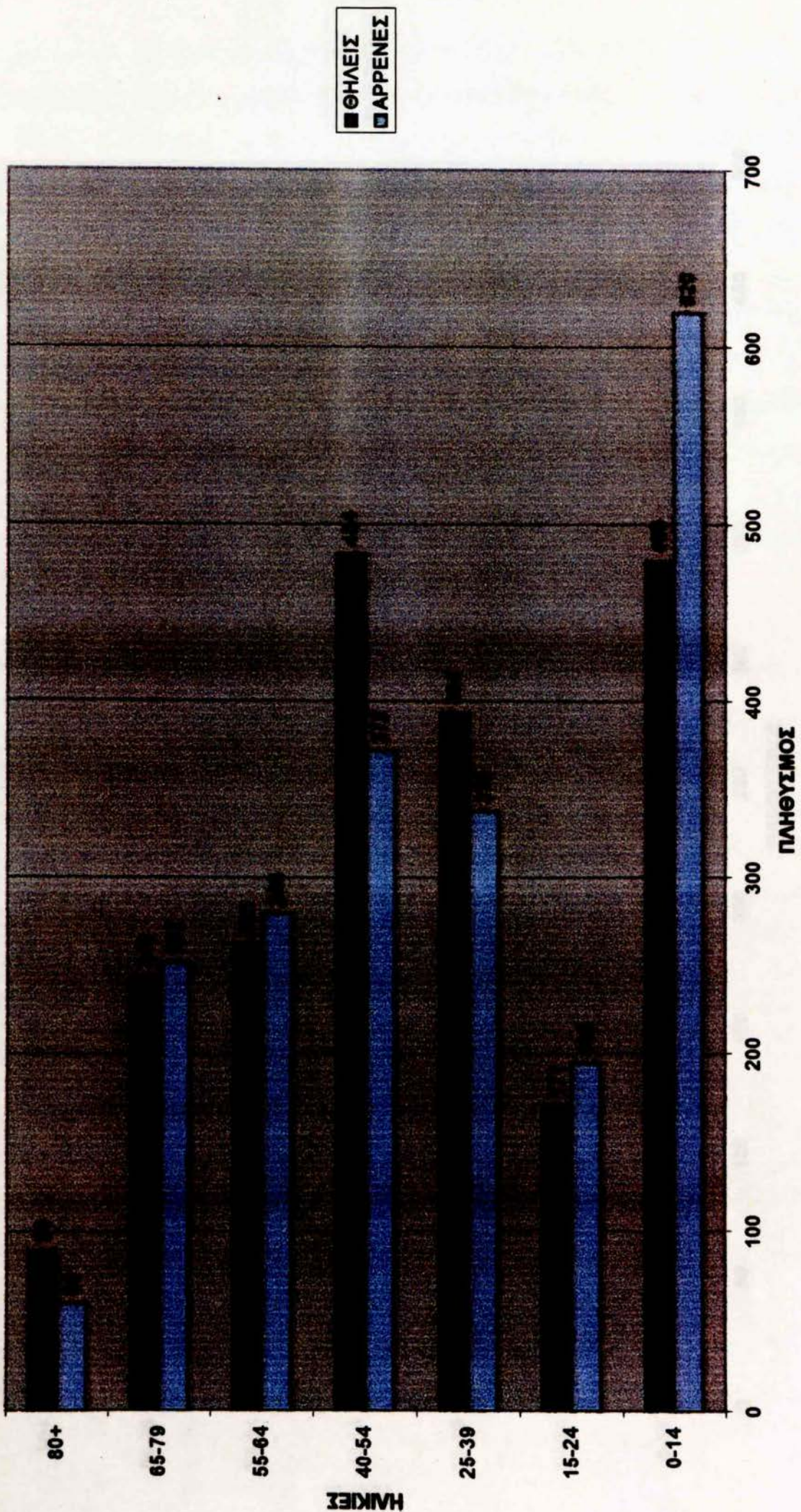
Περιοχή	Κάτοικοι
Κρανίδι	3.959
Αγιος Νικόλας	42

Βλαχοπουλείικα	32
Δορούφι	2
Θύνι	39
Κάμπος	55
Λάκκες	6
Πετροθάλασσα	95
Τζέμι	56
Φλάμπουρα	114
Δήμος Κρανιδίου	4.400

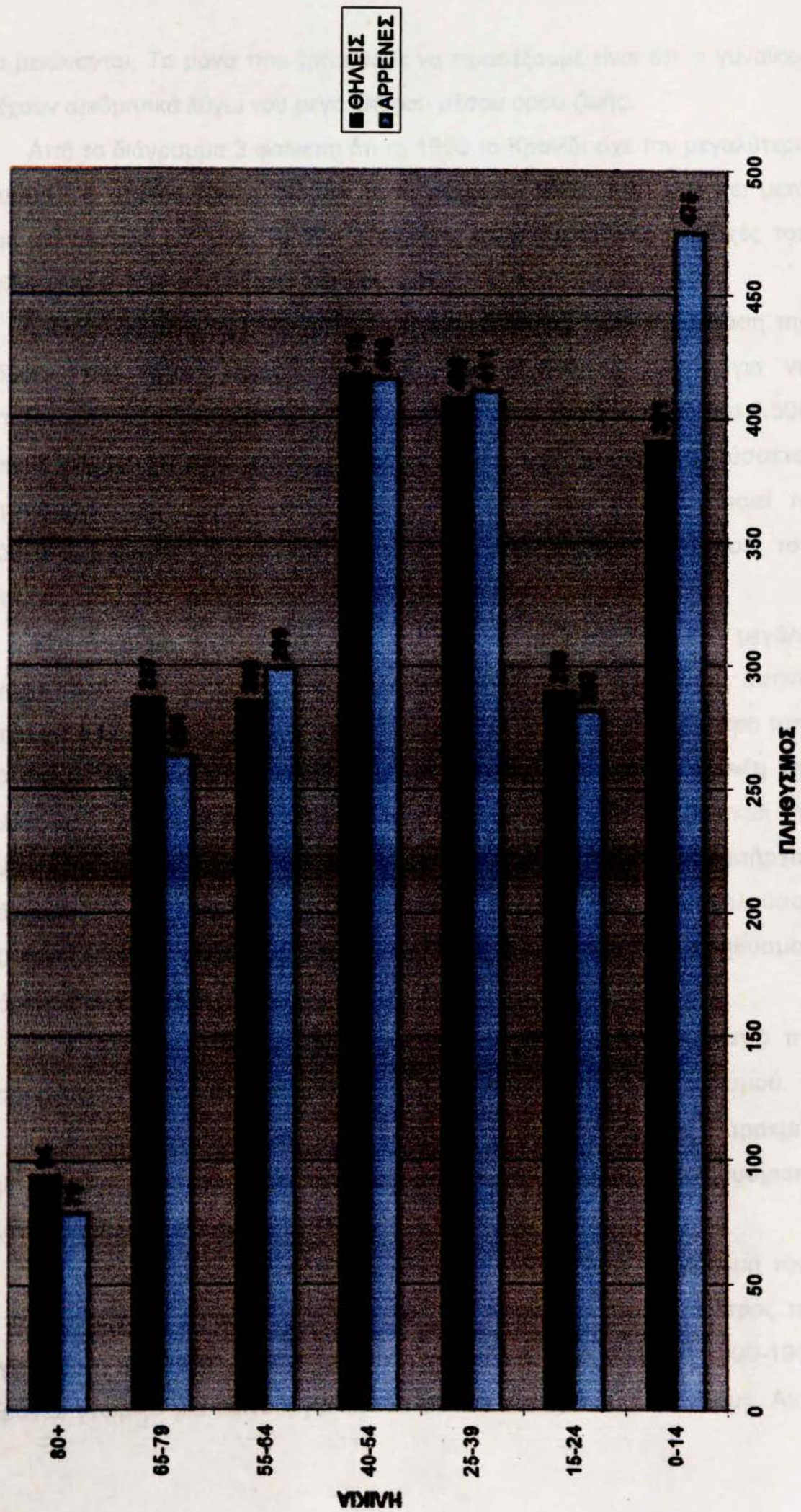
Από τα παρακάτω διαγράμματα 1 και 2 βλέπουμε την κατανομή των κατοίκων κατά φύλο και ομάδα ηλικιών.

Από τα διαγράμματα αυτά παρατηρούμε διαφορά στις γεννήσεις μεταξύ της απογραφής του 1991 και του 1981. Βλέπουμε δηλαδή ότι υπάρχει μια μείωση στις ηλικίες 0 - 14 κατά 234 άτομα , το φαινόμενο αυτό εντάσσεται στο γενικότερο πρόβλημα της υπογεννητικότητας στην χώρα μας. Στις ηλικίες 15 - 24 έχουμε μια σημαντική μείωση του πληθυσμού. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι στις ηλικίες αυτές τα άτομα αναγκάζονται να φύγουν από το Κρανίδι για λόγους σπουδών , επαγγελματικής κατάρτισης και εύρεση εργασίας στα μεγάλα αστικά κέντρα. Επίσης οι αρρένες εκτελούν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις γι' αυτό παρατηρείται μεγαλύτερη μείωση σε αυτούς. Ακόμα βλέπουμε ότι στις ηλικίες 0 - 14 και 15 - 24 η διαφορά είναι μικρότερη στην απογραφή του 1991 διότι τα άτομα ηλικίας 15 - 24 βρίσκουν εργασία στο Κρανίδι αποφεύγοντας την μετανάστευση. Από τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες μεγαλύτερη είναι η ομάδα 40 - 54 και ακολουθεί η ηλικία 25 - 39. Στην ηλικία 25 - 39 βλέπουμε μια επιστροφή των ανθρώπων στο Κρανίδι αφού πλέον έχουν τελειώσει τις σπουδές και αποφασίζουν να εργαστούν στην πατρίδα τους. Στην ηλικία 40 - 54 η αύξηση οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν κατασταλάξει έχουν αποκατασταθεί οικονομικά και οικογενειακά δημιουργώντας τις βάσεις για τους απογόνους τους στο Κρανίδι. Στις υπόλοιπες ηλικίες για βιολογικούς λόγους τα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑΛΟΓΑ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1981

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΛΟΓΑ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1991

άτομα μειώνονται. Το μόνο που μπορούμε να προσέξουμε είναι ότι οι γυναίκες υπερέρχουν αριθμητικά λόγω του μεγαλύτερου μέσου όρου ζωής.

Από το διάγραμμα 3 φαίνεται ότι το 1900 το Κρανίδι είχε τον μεγαλύτερο πληθυσμό, ο οποίος είχε φθίνουσα τάση μέχρι το 1970. Από εκεί και μετά έχουμε μια ελαφρά αύξηση. Το ίδιο συμβαίνει και σε γειτονικές περιοχές του Κρανιδίου όπως Ύδρα, Σπέτσες και Ερμιόνη.

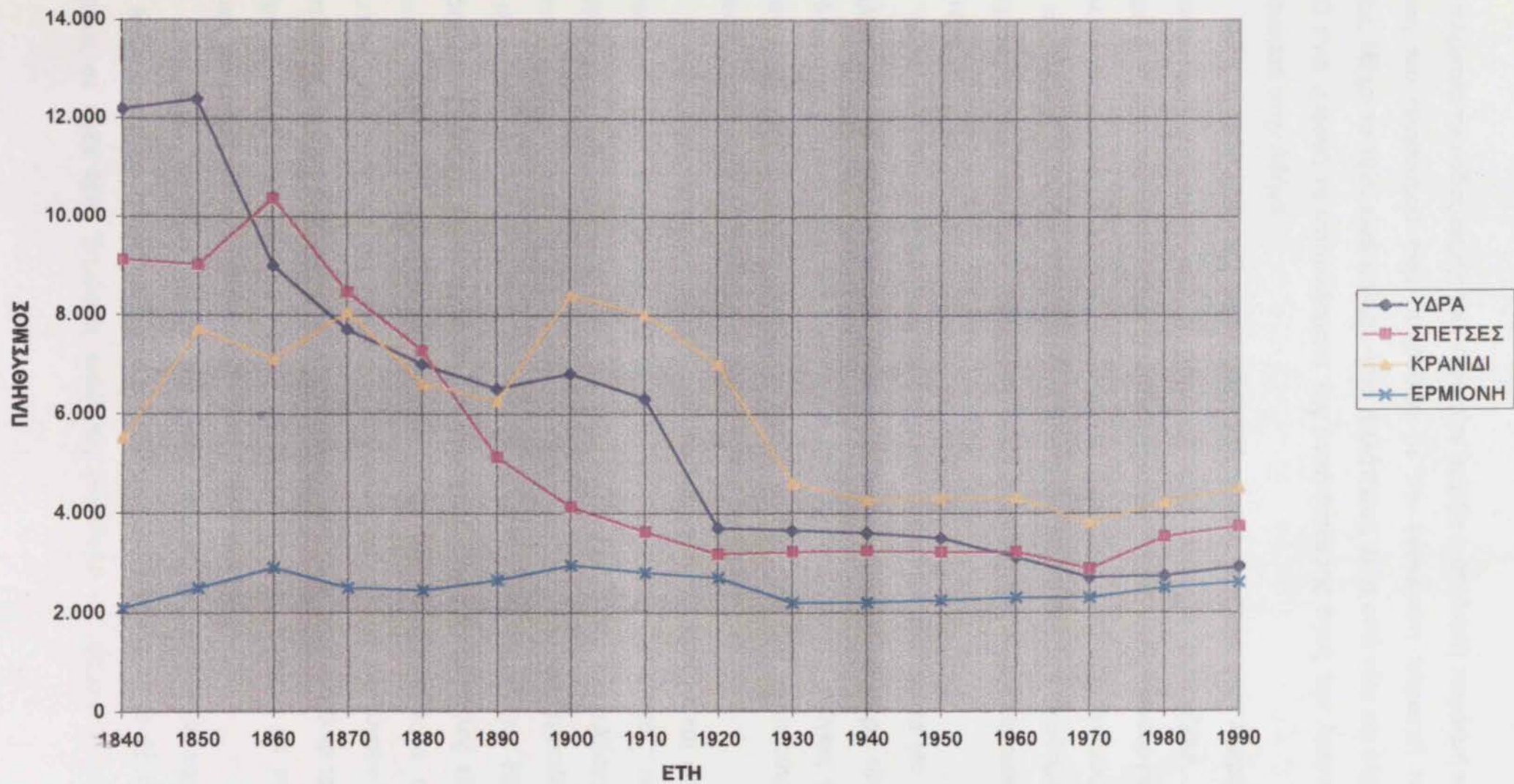
Ειδικότερα από το 1840 οι Έλληνες επωφελούνται από την ένταση της διείσδυσης του Αγγλογαλλικού εμπορίου στις ανατολικές χώρες για να αναπτύξουν την εμπορική ναυτιλία. Το Κρανίδι που την περίοδο αυτή έχει 5.500 κατοίκους συμμετέχει στην ανάπτυξη της ναυτιλίας. Ταυτόχρονα αναπτύσσεται και η γεωργία του σαν συνέπεια του αναδασμού που πραγματοποιεί το νεοσύστατο Ελληνικό κράτος. Έτσι παρουσιάζεται σημαντική αύξηση του πληθυσμού που φθάνει το 1850 τους 8.000 κατοίκους.

Στη δεκαετία 1850-60 σε όλη την Ελλάδα παρατηρείται ένα μεγάλο μεταναστευτικό κύμα προς τις Ελληνικές παροικίες που δεν αφήνει ανεπηρέαστο και το Κρανίδι που το 1860 βρίσκεται με πληθυσμό λιγότερο από 7.000 άτομα. Η μείωση του πληθυσμού είναι πρόσκαιρη γιατί η εξέλιξη της ναυτιλίας θα επαναφέρει τον πληθυσμό στα προηγούμενα επίπεδα. Η ακμή της ναυτιλίας στο Κρανίδι παρουσιάζεται από το 1840 έως το 1870. Τότε υπήρχαν τουλάχιστον 35 τρικάταρτα και 100 δικάταρτα καράβια που απασχολούσαν 1.500 εργαζόμενους ναυτικούς. Από το 1870 αρχίζει η πτώση του πληθυσμού φαινόμενο που εξηγείται :

- Από την ενίσχυση της συγκέντρωσης στην Αθήνα και από την απορρόφηση δυναμικού για την αναδιόρθωση του διοικητικού μηχανισμού.
- Από την παρακμή της ευρύτερης περιοχής λόγω της παρακμής της ναυτιλίας που οφείλεται στην επικράτηση του ατμού. Η πληθυσμιακή ελάττωση συνεχίζεται μέχρι το 1890.

Σε αντίθεση όμως με τις Σπέτσες και την Ύδρα που η παρακμή τους είναι πολύ γρήγορη ο ναυτικός πληθυσμός του Κρανιδίου στρέφεται προς την σπογγαλιεία ή προσανατολίζεται ξανά στη γεωργία. Έτσι την εποχή 1890-1900 το Κρανίδι γνωρίζει μια καινούργια άνοδο φθάνει στους 8.500 κατοίκους. Αυτή

ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ

Δ-3

είναι η τελευταία περίοδος ακμής του. Από τότε αρχίζει η σταδιακή παρακμή και ελάττωση του πληθυσμού που συμβαδίζει με την γενικότερη παρακμή της επαρχίας. Μέχρι το 1920 είναι μάλλον ήπια η ελάττωση αλλά από τότε και μέχρι το 1930 είναι εμφανή τα αποτελέσματα της μετανάστευσης προς την Αμερική και τη συρροή στην Αθήνα.

Μετά το 1930 λόγω της οικονομικής κρίσης που ξέσπασε στην Αμερική η μετανάστευση σταματάει ενώ η παρακμή στην επαρχία συνεχίζεται. Η παρακμή αυτή έχει σαν αποτέλεσμα το σταμάτημα της παραγωγής καινούργιων σπιτιών. Γίνονται μόνο μετατροπές στην χρήση των χώρων εκσυγχρονισμός ή μικρές προσθήκες. Η Αθήνα είναι εκείνη που συγκεντρώνει όλη την οικοδομική δραστηριότητα αφού σε αυτή υπάρχουν όλες οι διοικητικές και οικονομικές λειτουργίες.

Μετά τον πόλεμο η πληθυσμιακή μείωση σταματάει προσωρινά για να ξαναρχίσει μετά το 1960. Η παρακμή συνεχίζεται ενώ αρχίζει μια μικρή τάση ανοικοδόμησης. Αυτή η τάση δεν προκύπτει από τις πραγματικές ανάγκες για νέες κατοικίες αφού άλλωστε υπάρχουν πολλά σπίτια που δεν κατοικούνται στον οικισμό αλλά από μια διάθεση ανανέωσης της κατοικίας.

Η παραπάνω ιστορική πορεία του πληθυσμού αλληλεπιδρά και στην ψυχοσύνθεση του πληθυσμού. Σύμφωνα με κάποιους μελετητές που ασχολήθηκαν με το Κρανίδι οι κάτοικοι του είναι στην πλειονότητα του φιλήσυχοι , πλούσιοι σε υποσχέσεις , κρύβουν κάτι στο πρόσωπο τους που τους εμποδίζει να σε εξυπηρετήσουν με τη πρώτη ζήτηση και μάλιστα χωρίς συμφέρον. Είναι φιλέριδες όπως γράφει και κρανιδιώτης συγγραφέας Παρασκευόπουλος είναι χαιρέκακοι αλλά όχι ανεξίκακοι και ρέπουν προς τα αδικήματα κατά της περιουσίας , της τιμής και της σωματικής ακεραιότητας. Οτι κατορθώνουν να αφομοιώσουν όχι διότι είναι λογικό και ορθό αλλά διότι τους αρέσει ή διότι τους συμφέρει το περιβάλλον με το στέφανο της αυθεντίας. Δεν δέχονται να τους σερβίρεις μια έντιμη αλήθεια και είναι ανένδοτη στη γνώμη τους.

Στερούνται κάποιων υγιών και συναισθηματικών ανταντακλαστικών έχουν θολά λογικά και ηθικά κριτήρια και βαθύτατες αντιοικονομικές διαθέσεις. Αναζητούν σε κάθε έργο δημόσιας ωφέλειας σκάνδαλα και χαρακτηριστικές

πράξεις. Οσοι απ' αυτούς είναι γεωργοί , ναυτικοί , ψαράδες και ποιμένες διάγουν βίο στερημένο και αποταμιευτικό. Οσοι είναι έμποροι , ελεύθεροι επαγγελματίες , τεχνίτες και εργάτες είναι έντιμοι και δημιουργικοί και προπαντός καλοί οικογενειάρχες.

Τους κατοίκους του Κρανιδίου στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα ανάλογα με την οικονομική κατάσταση και την κοινωνική θέση τους μπορούμε να τους χωρίσουμε σε τρία κοινωνικά στρώματα. Το πλουσιότερο κοινωνικό στρώμα αποτελείται από τους καπετάνιους , τους έμπορους και τους μεγαλοκτηματίες. Υπάρχει ακόμα ένα στρώμα μέσης εισοδηματικής στάθμης που περιλαμβάνει ναυτικούς και αγρότες με περιορισμένη περιουσία. Τα κατώτερα εισοδηματικά στρώματα αποτελούνται βασικά από αγρότες χωρίς καμία κτηματική περιουσία.

Σήμερα η κοινωνική διαστρωμάτωση έχει υποστεί τις ακόλουθες αλλαγές. Τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα μειώθηκαν με την παρακμή της ναυτιλίας και την συγκέντρωση της τοπικής ηγεσίας στην Αθήνα. Τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα διευρύνθηκαν γιατί σ' αυτά προστέθηκαν οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι εργαζόμενοι στον τριτογενή τομέα , ενώ τα κατώτερα εισοδηματικά στρώματα μειώθηκαν , γιατί οι ακτήμονες προτίμησαν τον δρόμο της μετανάστευσης. Γενικά η ανατίμηση της γεωργικής γης που προέκυψε από την άνοδο του τουρισμού , πολλαπλασίασε την περιουσία ορισμένων κρανιδιωτών σε μικρό χρονικό διάστημα.

Πιο αναλυτικά στους παρακάτω πίνακες 1991 έχουμε τους οικονομικά ενεργούς πληθυσμούς στον πρωτογενή , δευτερογενή και τριτογενή τομέα της επαρχίας Ερμιονίδος και του Κρανιδίου.

ΕΡΜΙΟΝΙΔΑ

Σύνολο	Απασχολούμενοι			Δεν δήλωσαν	Οικονομικά Ενεργοί	
	Πρωτογενή	Δευτερογενή	Τριτογενή		Σύνολο	<25 ετών
751	1341	1065	2054	291	5056	960

ΚΡΑΝΙΔΙ

Σύνολο	Απασχολούμενοι				Οικονομικά Ενεργοί	
	Πρωτογενή	Δευτερογενή	Τριτογενή	Δεν δήλωσαν	Σύνολο	<25 ετών
388	260	396	666	66	1478	250

Από τους πίνακες φαίνεται ότι το ποσοστό ανεργίας στην επαρχία Ερμιονίδος είναι 6.03% , ενώ το ποσοστό στον δήμο του Κρανιδίου είναι 6.09%. Τα ποσοστά αυτά κινούνται μέσα στα όρια του γενικότερου κλίματος ανεργίας της περιόδου του 1991.

Στο Κρανίδι ο δευτερογενής τομέας υπερτερεί του πρωτογενή , πράγμα που δεν ισχύει για την επαρχία της Ερμιονίδος. Παρ' όλα αυτά ο τριτογενής τομέας είναι αυτός που κυριαρχεί και στους δυο πίνακες .

Σύμφωνα με πίνακες της στατιστικής υπηρεσίας της απογραφής του 1981 οι άνεργοι στην επαρχία Ερμιονίδος ανέρχονται σε ποσοστό περίπου 3% και στο δήμο Κρανιδίου περίπου στο 1.6%. Υπάρχει μια φανερή αύξηση του ποσοστού ανεργίας στην δεκαετία του '80.

Το επίπεδο εκπαίδευσης γίνεται κατανοητό από τους ακόλουθους πίνακες 1 και 2 του 1981 και του 1991 αντίστοιχα για πληθυσμούς ηλικίας 10 ετών και άνω , κατά φύλο ομάδες ηλικιών και επίπεδο εκπαίδευσης.

Μελετώντας τους πίνακες και το διάγραμμα 4 βγαίνει το συμπέρασμα ότι τη δεκαετία '81- '91 έχουμε μια αύξηση στους πτυχιούχους ανώτερων και ανώτατων σχολών , στους φοιτητές των παραπάνω σχολών , στους απόφοιτους μέσης εκπαίδευσης καθώς και στους τελειόφοιτους της Γ τάξης γυμνασίου. Ενθαρρυντικό στοιχείο του διαγράμματος είναι η μείωση των απόφοιτων στοιχειώδους εκπαίδευσης , των ατόμων που τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση όπως επίσης και των αγράμματων.

Από την απογραφή του 1981 φαίνεται επίσης ότι στις μεγάλες ηλικίες δηλαδή από 55 και άνω ελάχιστοι είναι αυτοί που ήταν απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης. Αυτό συνέβαινε διότι από μικρή ηλικία οι άνθρωποι

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1981

ΦΥΛΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΤΥΧΙΟΥΧΟΙ Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	3506	0	91	44	11	360	246	1950	602	190
10 - 14	360	0	0	0	0	0	20	220	110	0
15 - 19	191	0	0	0	0	40	61	90	0	0
20 - 24	175	0	0	1	0	52	21	101	0	0
25 - 29	307	0	40	3	11	72	20	151	0	10
30 - 34	203	0	10	10	0	51	22	100	0	10
35 - 39	222	0	11	0	0	31	20	150	10	0
40 - 44	183	0	0	0	0	30	0	133	10	10
45 - 49	371	0	20	10	0	31	20	210	60	20
50 - 54	302	0	0	20	0	11	21	140	80	30
55 - 59	331	0	0	0	0	31	10	220	70	0
60 - 64	212	0	0	0	0	0	0	141	71	0
65 - 70	231	0	0	0	0	10	20	111	60	30
70 - 74	142	0	10	0	0	0	10	61	31	30
75 +	274	0	0	0	0	1	1	102	100	50

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ 1

ΦΥΛΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΑΡΡΕΝΕΣ	1698	0	61	13	11	156	152	934	320	50
10 - 14	200	0	0	0	0	0	10	130	60	0
15 - 19	101	0	0	0	0	10	41	50	0	0
20 - 24	94	0	0	1	0	32	10	51	0	0
25 - 29	146	0	30	2	11	22	10	71	0	0
30 - 34	111	0	10	0	0	20	11	60	0	10
35 - 39	81	0	1	0	0	10	10	60	0	0
40 - 44	71	0	0	0	0	10	0	61	0	0
45 - 49	151	0	20	0	0	11	10	70	40	0
50 - 54	150	0	0	10	0	10	20	60	40	10
55 - 59	180	0	0	0	0	20	10	110	40	0
60 - 64	100	0	0	0	0	0	0	60	40	0
65 - 70	130	0	0	0	0	10	10	60	40	10
70 - 74	60	0	0	0	0	0	10	20	10	20
75 +	122	0	0	0	0	1	0	71	50	0

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ 1

ΦΥΛΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΤΥΧΙΟΥΧΟΤ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΘΗΛΕΙΣ	1808	0	30	31	0	204	94	1016	282	140
10 - 14	160	0	0	0	0	0	10	90	50	0
15 - 19	90	0	0	0	0	30	20	40	0	0
20 - 24	81	0	0	0	0	20	11	50	0	0
25 - 29	161	0	10	1	0	50	10	80	0	10
30 - 34	92	0	0	1	0	31	11	40	0	0
35 - 39	141	0	10	10	0	21	10	90	10	0
40 - 44	112	0	0	0	0	20	0	72	10	10
45 - 49	220	0	0	0	0	20	10	140	20	20
50 - 54	152	0	0	10	0	1	1	80	40	20
55 - 59	151	0	0	10	0	11	0	110	30	0
60 - 64	112	0	0	0	0	0	0	81	31	0
65 - 70	101	0	0	0	0	0	10	51	20	20
70 - 74	82	0	10	0	0	0	0	41	21	10
75 +	152	0	0	0	0	0	1	51	50	50

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ 10 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991

ΦΥΛΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΤΥΧΙΟΥΧΟΤ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΕΛΕΙΩΣΑΝΤΗΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	3854	4	144	63	43	603	516	1867	459	155
10 - 14	320	0	0	0	0	0	28	177	114	1
15 - 19	317	0	0	0	19	56	202	40	0	0
20 - 24	255	0	10	8	20	111	54	51	1	0
25 - 29	262	0	24	11	3	91	40	91	1	1
30 - 34	265	1	27	12	1	73	21	127	2	1
35 - 39	292	0	3	6	0	65	31	151	1	5
40 - 44	299	2	12	9	0	58	18	186	12	2
45 - 49	246	0	11	5	0	36	17	160	13	4
50 - 54	289	0	7	6	0	30	18	185	37	6
55 - 59	280	0	6	3	0	31	21	150	52	17
60 - 64	305	1	8	2	0	24	15	180	62	13
65 - 70	242	0	3	0	0	7	12	141	55	24
70 - 74	185	0	1	0	0	14	16	52	35	27
75 +	297	0	2	1	0	7	23	136	74	54

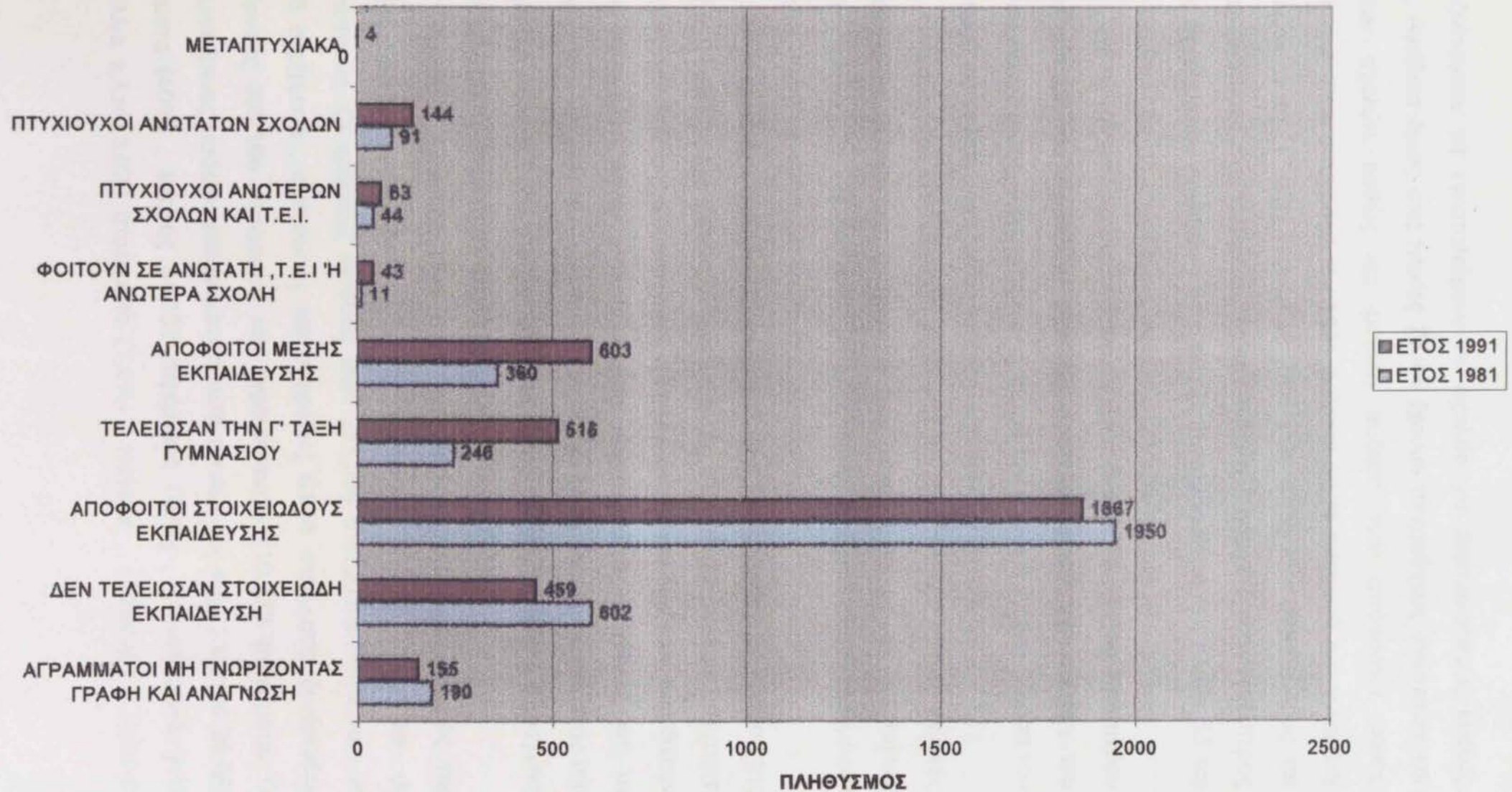
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ 2

ΦΥΛΟ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΑΡΡΕΝΕΣ	1919	3	83	39	25	312	265	920	218	54
10 - 14	168	0	0	0	0	0	13	95	60	0
15 - 19	159	0	0	0	10	26	104	19	0	0
20 - 24	123	0	4	4	11	54	23	26	1	0
25 - 29	130	0	12	6	3	48	15	45	0	1
30 - 34	135	1	12	9	1	37	8	66	1	0
35 - 39	146	0	22	4	0	24	16	76	1	3
40 - 44	144	1	10	5	0	23	8	90	6	1
45 - 49	129	0	6	4	0	24	11	77	5	2
50 - 54	143	0	4	4	0	17	14	84	17	3
55 - 59	139	0	4	2	0	19	12	79	21	2
60 - 64	160	1	5	0	0	17	12	90	34	1
65 - 70	117	0	1	0	0	5	8	67	26	10
70 - 74	77	0	1	0	0	11	7	39	12	7
75 +	149	0	2	1	0	7	14	67	34	24

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ 2

ΦΥΛΟ-ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ								
		ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΑΝΩΤΑΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΧΟΛΗ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΗΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΜΗ ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΕΣ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΘΗΛΕΙΣ	1935	1	61	24	18	291	251	947	241	101
10 - 14	152	0	0	0	0	0	15	82	54	1
15 - 19	158	0	0	0	9	30	98	21	0	0
20 - 24	132	0	6	4	9	57	31	25	0	0
25 - 29	132	0	12	5	0	43	25	46	1	0
30 - 34	130	0	15	3	0	36	13	61	1	1
35 - 39	146	0	11	2	0	41	15	75	0	2
40 - 44	155	1	2	4	0	35	10	96	6	1
45 - 49	117	0	5	1	0	12	6	83	8	2
50 - 54	146	0	3	2	0	13	4	101	20	3
55 - 59	141	0	2	1	0	12	9	71	31	15
60 - 64	145	0	3	2	0	7	3	90	28	12
65 - 70	125	0	2	0	0	2	4	74	29	14
70 - 74	108	0	0	0	0	3	9	53	23	20
75 +	148	0	0	0	0	0	9	69	40	30

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 1991 ΚΑΙ 1981 ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

αναγκάζοντουσαν να εγκαταλείψουν το σχολείο για βιοποριστικούς κυρίως λόγους. Αντίθετα όμως στις ηλικίες 25-44 έχουμε πτυχιούχους ανώτερων και ανώτατων σχολών καθώς και μεγάλη αύξηση των απόφοιτων μέσης εκπαίδευσης. Στην απογραφή του 1991 φαίνεται ότι τα ποσοστά των γυναικών που τελείωσαν την Γ τάξη γυμνασίου ,που είναι απόφοιτοι στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης είναι ίδια με εκείνα των ανδρών. Υπάρχει όμως μεγαλύτερος αριθμός αγράμματων γυναικών που εντοπίζεται περισσότερο στις ηλικίες 55 και άνω.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων του Κρανιδίου είχε ως αποτέλεσμα και την αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης. Καταγράφεται μ' αυτόν τον τρόπο η έντονη θέληση του πληθυσμού για γνώση , διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του.

Η άνοδος του επιπέδου σε μόρφωση παρατηρείται και από το γεγονός ότι υπάρχει μια μείωση των ανθρώπων που ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας και μια ανάλογη αύξηση του αριθμού απασχολούμενων στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας.

Η γεωργία έχει αναπτυχθεί σε βαθμό που της επιτρέπει το έδαφος της περιοχής. Η εξέλιξη έχει κάνει την εμφάνιση της στον τομέα αυτό με σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα , με καινούργιες ποικιλίες φυτών και δένδρων που δίνουν μεγάλη παραγωγή κάτω από δυσχερείς κλιματολογικές συνθήκες και με σύγχρονα θερμοκήπια. Η περιοχή του Κρανιδίου λόγω του ξηρού κλίματος του υφάλμυρου νερού και του φτωχού εδάφους κάνει την γεωργική της παραγωγή να υστερεί από τις υπόλοιπες περιοχές του νομού Αργολίδας.

Γενικά η Αργολίδα είναι από τους πιο παραγωγικούς νομούς της Ελλάδας. Είναι αφιερωμένα 703.114 στρέμματα καλλιεργήσιμα και σε αγρανάπαυση. Οι αρόσιμες εκτάσεις είναι 281.856 στρέμματα. Κηπευτική γη 32.595 στρέμματα , αμπελώνες και σταφυδιές 8.666 στρέμματα δενδρώδεις καλλιέργειες 309.164 στρέμματα και αγρανάπαυση 110.733 στρέμματα. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις κατανέμονται κατά προϊόν ως εξής : σιτηρά 96.087 στρέμματα (40%) , καπνός 34.103 στρέμματα (40%) , κτηνοτροφικά φυτά (τριφύλλια κ.λ.π) 3.920 στρέμματα (1.6%) , πατάτες , καρπούζια , πεπόνια

3.849 στρέμματα (1.5%) , λαχανικά , κρεμμύδια , ντομάτες κ.λ.π 35.763 στρέμματα. Η εξαιρετική εύφορη Αργολική πεδιάδα και η μικρή απόσταση από την Αθήνα έχουν αναδείξει τον νομό σε περιβάλλον της περιοχής της μείζονος πρωτεύουσας . Τα άφθονα φρούτα και λαχανικά που παράγει ο νομός μεταφέρονται σε σύντομο χρονικό διάστημα στις αγορές της πρωτεύουσας και τα υπόλοιπα κονσερβοποιούνται επί τόπου.

Ο νομός Αργολίδας κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγή πορτοκαλιών (32% της εθνικής παραγωγής) και μανταρινιών (40%) και μια από τις πρώτες θέσεις στην παραγωγή κηπευτικών προϊόντων. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες που καλύπτουν 309.164 στρέμματα είναι εσπεριδοειδή (πορτοκαλιές , λεμονιές) 105.253 στρέμματα , ελιές 167.500 στρέμματα διάφορα οπωροφόρα (μηλιές , αχλαδιές) 14.680 στρέμματα , συκιές , δαμασκηνιές , αμυγδαλιές , καρυδιές 4.858 στρέμματα.

Η γεωργία αποτελεί τον βασικό κλάδο της οικονομίας του νομού , η βιομηχανία του οποίου ασχολείται κυρίως με την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων. Από τα 703.114 στρέμματα που αξιοποιεί η γεωργία , τα μισά περίπου αρδεύονται. Στην Αργολική πεδιάδα επικρατεί η μονοκαλλιέργεια , ειδικότερα εσπεριδοειδών και λαχανικών. Ένα σοβαρό πρόβλημα για την παραπέρα αγροτική ανάπτυξη του νομού είναι η πτώση της υπόγειας στάθμης των υδάτων της Αργολικής πεδιάδας , που οφείλεται στην εντατική άντληση και στην ύπαρξη περιορισμένων επιφανειακών υδάτων. Ηδη εφαρμόζεται ένα νέο πρόγραμμα εμπλουτισμού της υδροφόρας λεκάνης με πηγαία νερά. Έτσι εξασφαλίζεται η άρδευση και άλλων εκτάσεων.

Το 1978 υπήρχαν στον νομό 2.570 γεωργικοί ελκυστήρες (από τους οποίους 1.009 κάτω των 18 ίππων) θεριζοαλωνιστικές μηχανές 10 , απλές θεριστικές μηχανές 12 , αλωνιστικές μηχανές κάθε τύπου 15 , απλές χορτοσυλλεκτικές μηχανές 1 , εκκοκκιστικές αραβοσίτου 4 , κορφολόγοι γάλακτος 46 , αντλίες όλων των τύπων 7.340 , συγκροτήματα τεχνητής βροχής 638 , σπαρτικές μηχανές βαμβακιού 1 , μηχανοκίνητοι ψεκαστήρες 1301 , μηχανικοί θειωτηρές 39.

Ειδικότερα το Κρανίδι άφθονο και ονομαστό λαδί άριστης ποιότητας , εξαίρετο μέλι , δημητριακά , εσπεριδοειδή , έξοχης ποιότητας λαχανικά και όσπρια , άφθονα χαρούπια , γαλακτοκομικά προϊόντα και εκλεκτής ποιότητας σταφύλια πολλών ποικιλιών. Συμμετείχε σε διεθνή έκθεση των Παρισίων το έτος 1888. Τα χαρούπια (ξυλοκέρατα) αποτελούν τροφή για χοίρους και αγελάδες. Από το αλεύρι λαμβάνεται με ζύμωση οινόπνευμα έως 25%. Απ' αυτά επίσης παράγεται και η κόλλα υφαντουργίας (τραγαζόλ). Η κτηνοτροφία της περιοχής αντιπροσωπεύει ένα μικρό μέρος του πρωτογενή τομέα της οικονομίας. Στο κτηνοτροφικό δυναμικό κύρια θέση κατέχουν τα μικρά ζώα (πρόβατα και αιγοειδή). Επικρατεί η ημιοικόσιτη μορφή εκτροφής. Παράγονται πολλά κτηνοτροφικά προϊόντα και κατά κύριο λόγο τυρί , δέρματα μικρών ζώων , βούτυρο , μαλλί , τρίχες κασίκας κ.α. Τα πρόβατα δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό κρέατος και ακολουθούν τα πουλερικά και τα αιγοειδή. Πιο συγκεκριμένα υπάρχει μια μονάδα εκτροφής χοίρων στο χωριό Φούρνοι (7km από το Κρανίδι) και μια πτηνοτροφική μονάδα στο χωριό Δίδυμο (20km από το Κρανίδι).

Παρόλο που οι κάτοικοι αρχικά ασχολούταν με την γεωργία δεν άργησαν να γίνουν άριστοι ναυτικοί και τολμηροί έμποροι. Από την ενασχόληση τους αυτή αρκετοί εμπλούτισαν και βελτίωσαν το επίπεδο της ζωής τους. Η ναυτική τους επίδοση εμφανίζεται από το 1840. Η τεράστια όμως ανάπτυξη τους σημειώνεται στο μετέπειτα διάστημα και μέχρι το 1890. Κατά την περίοδο αυτή 35 πλοία μεγάλης χωρητικότητας και 100 τρεχαντήρια ποικίλων τύπων (δίιστα , βρατσέρες , γολέπτες , μπομπάρδες , βρίκια , ναβετρίιστα , μπαρκοτρίιστα , μπαρκομπέστια τρίιστα) ναυλοχούν σε γειτονικά λιμάνια του Πορτοχελίου και της Κοιλιάδας. Πολλοί από τους κυβερνήτες των παραπάνω πλοίων είναι μορφωμένοι , γλωσσομαθείς και με διπλώματα πλοιαρχίας.

Μετά το 1890 η ιστιοφόρος ναυτιλία άρχισε να παρακμάζει λόγω του συναγωνισμού των ατμόπλοιων. Η αδυναμία της ναυτιλιακής ανανέωσης που επέβαλε η χρήση του ατμού εξανάγκασε τους θαλασσινούς της περιοχής να στραφούν στο επάγγελμα της σπογγαλιείας. Περίπου 150 με 200 σπογγαλιευτικά με 700 ναυτικούς έφευγαν από τον μήνα Μάρτιο μέχρι τον

Σεπτέμβριο για τα παράλια της Αφρικής (Μπαρμπαριά) και των Ιταλικών αποικιών της. Η ειδίκευση των ναυτικών του Κρανιδίου δεν ήταν βουτηχτάδες και προσέλαβαν τέτοιους από την Κάλυμνο. Οι απόγονοι των ναυτικών αυτών διατηρούν μέχρι σήμερα στο παραλιακό χωριό Κοιλιάδα ανεμότρατες και γρι-γρι και ασχολούνται συστηματικά με την αλιεία. Ο αριθμός αυτών των σκαφών φθάνει τα 40 τα οποία ταξιδεύουν σε όλη την Μεσόγειο. Πολλά από αυτά λιμενίζονται στο Πορτοχέλι. Στην Ερμιόνη υπάρχουν επίσης άλλα 10 τέτοια σκάφη τα οποία συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του Κρανιδίου. Την περίοδο από Οκτώβριο έως Ιανουάριο αλιεύουν και μικρότερα σκάφη (τράτες) ο συνολικός τους αριθμός είναι 8 (3 Πορτοχέλι , 5 Κοιλιάδα). Τέλος υπάρχουν 100 περίπου μικρότερες ψαρόβαρκες με λιγότερα αλιευτικά μέσα και συνεπώς μικρότερη παραγωγή. Από την συνολική παραγωγή της περιοχής ένα μέρος απορροφάται από την τοπική αγορά (καταστήματα , ψαροταβέρνες) και το υπόλοιπο μεταφέρεται στην ψαραγορά των Αθηνών.

Στο προβιομηχανικό στάδιο παραγωγής η κάθε πόλη είναι αυτάρκης και αυτοδύναμη πράγμα που της δίνει την δυνατότητα να αναπτύξει δική της κουλτούρα , δικούς τους νόμους οργάνωσης και ζωής. Σαν συνέπεια η κατοικία εξελίσσεται σύμφωνα με νόμους βαλμένους μέσα από τις ανάγκες.

Με την βιομηχανική επανάσταση και την εξέλιξη του αστικού συγκεντρωτισμού καταστρέφεται η αυτονομία της περιφέρειας και της πόλης υποκύπτει στα πρότυπα του κέντρου. Με την απελευθέρωση του Ελληνικού κράτους από τους Τούρκους μπαίνουν οι βάσεις για την ανισομερή ανάπτυξη κέντρου και περιφέρειας. Η εξάρτηση της Ελλάδας από τις μεγάλες δυνάμεις έχει σαν συνέπεια την ενίσχυση των κρατικών κεντρικών λειτουργιών και την εξασθένηση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ταυτόχρονα όμως , οι ίδιες δυνάμεις εμποδίζουν μια αυτόνομη βιομηχανική ανάπτυξη και μια συμπληρωματική ανάπτυξη ενός πλέγματος αστικών κέντρων , με μακρόχρονα αποτέλεσμα την παρακμή του ευρύτερου Ελλαδικού χώρου.

Από την στιγμή της δημιουργίας των προϋποθέσεων για την αποδυνάμωση και ερήμωση της επαρχίας μέχρι την ολοκλήρωση της παρακμής

αυτής υπάρχει ένα μεταβατικό στάδιο. Ετσι , για αρκετά χρόνια και ουσιαστικά μέχρι το 1923 που αρχίζει η έντονη ανάπτυξη της βιομηχανίας στο κέντρο , υπάρχει μια σχετική ισορροπία μεταξύ πρωτεύουσας και επαρχίας , παρόλο που ο κυρίαρχος ρόλος είναι ήδη φανερός. Στο διάστημα αυτό ένα σημαντικό τμήμα της τοπικής ηγεσίας που παραμένει στην επαρχία συμβάλει στην διαμόρφωση μιας τοπικής κουλτούρας. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο η παραπέρα ενίσχυση του συγκεντρωτισμού και αδιαφορία του κεντρικού φορέα , για την ισόμερη ανάπτυξη του Ελληνικού χώρου προκαλούν την τεράστια ανάπτυξη της αστυφιλίας και τον σύγχρονο υδροκεφαλισμό της Αθήνας. Η σχεδόν απόλυτη συγκέντρωση διοικητικής , οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας στο κέντρο , με την ταυτόχρονη συγκέντρωση της τοπικής ηγεσίας στην πρωτεύουσα , εμποδίζει την ύπαιθρο να αφομοίωση και να παράγει σύγχρονα πρότυπα. Στα πλαίσια αυτά της Ελληνικής επαρχίας κινείται και το Κρανίδι αλλά με αρκετές ιδιομορφίες και διαφοροποιήσεις.

Στον νομό Αργολίδας υπάρχει μια αξιόλογη ανάπτυξη στην βιομηχανία ιδιαίτερα στον τομέα της επεξεργασίας και μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων. Αρκετά εργοστάσια υπάρχουν στο Αργος και το Ναύπλιο τα οποία επεξεργάζονται τα πλεονάσματα των γεωργικών προϊόντων. Υπάρχουν κονσερβοποιία λαχανικών , φρούτων , χυμών , πολτών ντομάτας , κομπόστας , μαρμελάδας , εργοστάσια επεξεργασίας χαρουπιών κ.α. Αλλα επίσης εργοστάσια επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων λειτουργούν στην Δαλαμανάρα , την Τίρυνθα και την Νέα Κίο. Υπάρχουν επίσης εργοστάσια βαμβακουργίας , υφαντουργίας , ελαιουργίας , σαπουνοποιίας , κεραμοποιίας , επεξεργασία ρητίνης , ορυζόμυλοι κ.α. Το 1978 υπήρχαν 1.261 βιομηχανικά και βιοτεχνικά καταστήματα με σύνολο εργαζομένων 5.974.

Ειδικότερα στην περιοχή του Κρανιδίου υπάρχει το λατομείο αδρανών υλικών στο όρος Δίδυμο και το μικρό ναυπηγείο (καρνάγιο) στην Κοιλιάδα ξακουστό για ξύλινα σκάφη. Το ναυπηγείο αυτό απασχολεί γύρω στα 30 άτομα σε ετήσια βάση. Επίσης υπάρχουν στο Κρανίδι πέντε ελαιοτριβεία φυγοκεντρικά , δυο παλαιού τύπου με πέτρες και ένα μεγάλο φυγοκεντρικό του αγροτικού συνεταιρισμού. Ταυτόχρονα λειτουργούν και πέντε συνολικά στην ευρύτερη

περιοχή. Ακόμη υπάρχει ένα εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας στο δρόμο Κρανιδίου Ερμιόνης και ένας αλευρόμυλος στο Δίδυμο. Παλαιότερα τρεις αλευρόμυλοι στο Κρανίδι και ένα παγοποιείο που εξυπηρετούσε όλη την περιοχή. Τέλος υπάρχουν κάποιες μικρές οικογενειακές βιοτεχνίες και εργαστήρια που ασχολούνται με την κατασκευή επίπλων και πήλινων ειδών διακόσμησης.

Η αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου που είδαμε παραπάνω είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των ανθρώπων που ασχολούνται με τον τριτογενή τομέα της οικονομίας. Σήμερα στο Κρανίδι προσφέρονται όλες οι υπηρεσίες από διαφορούς ελεύθερους επαγγελματίες τεχνίτες ή επιστημονικά καταρτισμένοι. Συμφωνα με την απογραφή του 1981 οι ασκούντες επιστημονικά , ελεύθερα επαγγέλματα αριθμούν τα 121. Οι διευθυντές και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη αριθμούν τους 20. Οι υπάλληλοι γραφείου φθάνουν τους 100. Οι έμποροι και πωλητές αριθμούν τους 90. Οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών αριθμούν τους 134.

Στην τελευταία απογραφή του 1991 οι ασκούντες επιστημονικά και ελεύθερα επαγγέλματα και τεχνικοί βοηθοί αυτών αριθμούν τους 142. Οι διευθύνοντες και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη αριθμούν τους 30. Οι υπάλληλοι γραφείου φθάνουν τους 115. Οι έμποροι και πωλητές αριθμούν τους 184. Τέλος οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών αριθμούν τους 129.

Συγκρίνοντας τις δυο απογραφές παρατηρούμε μια αύξηση των ανθρώπων που εργάζονται στον τριτογενή τομέα απασχόλησης. Αυτή η αύξηση είχε ως αποτέλεσμα οι κάτοικοι της περιοχής του Κρανιδίου να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών τους από τους ντόπιους ελεύθερους επαγγελματίες και επιστήμονες χωρίς να είναι αναγκασμένοι να καταφεύγουν στα μεγάλα αστικά κέντρα και στην πρωτεύουσα. Ο τουρισμός στον νομό Αργολίδας παρουσίαζε ανάπτυξη. Ακόμα και πριν από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτό εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν τα πολυάριθμα αρχαιολογικά κέντρα του νομού , ανάμεσα στα οποία τα μνημεία της μυκηναϊκής εποχής (Μυκήνες , Τίρυνθα) η Επίδαυρος και το Αργος καθώς και το Ναύπλιο με την Μεσαιωνική του ιστορία. Από τουριστική άποψη ο νομός

αναπτύχθηκε μετά το 1960. Από το 1965 με την επένδυση κρατικών και ιδιωτικών κεφαλαίων , παρατηρήθηκε σημαντική άνοδος του τουρισμού. Βελτιώθηκε και συμπληρώθηκε το οδικό δίκτυο και ανεγέρθηκαν μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα. Έτσι αξιοποιήθηκαν όχι μονάχα τα αρχαιολογικά κέντρα αλλά και οι θαυμαστές ακτές του νομού (Τολού , Πορτοχέλι , Κόστας κ.α.) που συγκαταλέγονται ανάμεσα στις φυσικές καλλονές της Ελλάδας. Στην τουριστική αξιοποίηση του νομού σημαντική είναι η συμβολή του φεστιβάλ Επιδαύρου που συγκεντρώνει κάθε χρόνο πολλές χιλιάδες Ελλήνων και ξένων τουριστών.

Ειδικότερα στην περιοχή του Κρανιδίου αρχαιολογικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η πόλη των αρχαίων Αλιέων η οποία βρίσκεται μισοβυθισμένη στην περιοχή του Πορτοχελίου. Ο τουρισμός είναι κυρίως οικονομικός παράγοντας για την περιοχή. Την καλοκαιρινή περίοδο το ποσοστό που ασχολείται με τουριστικά επαγγέλματα φτάνει περίπου στο 60%.

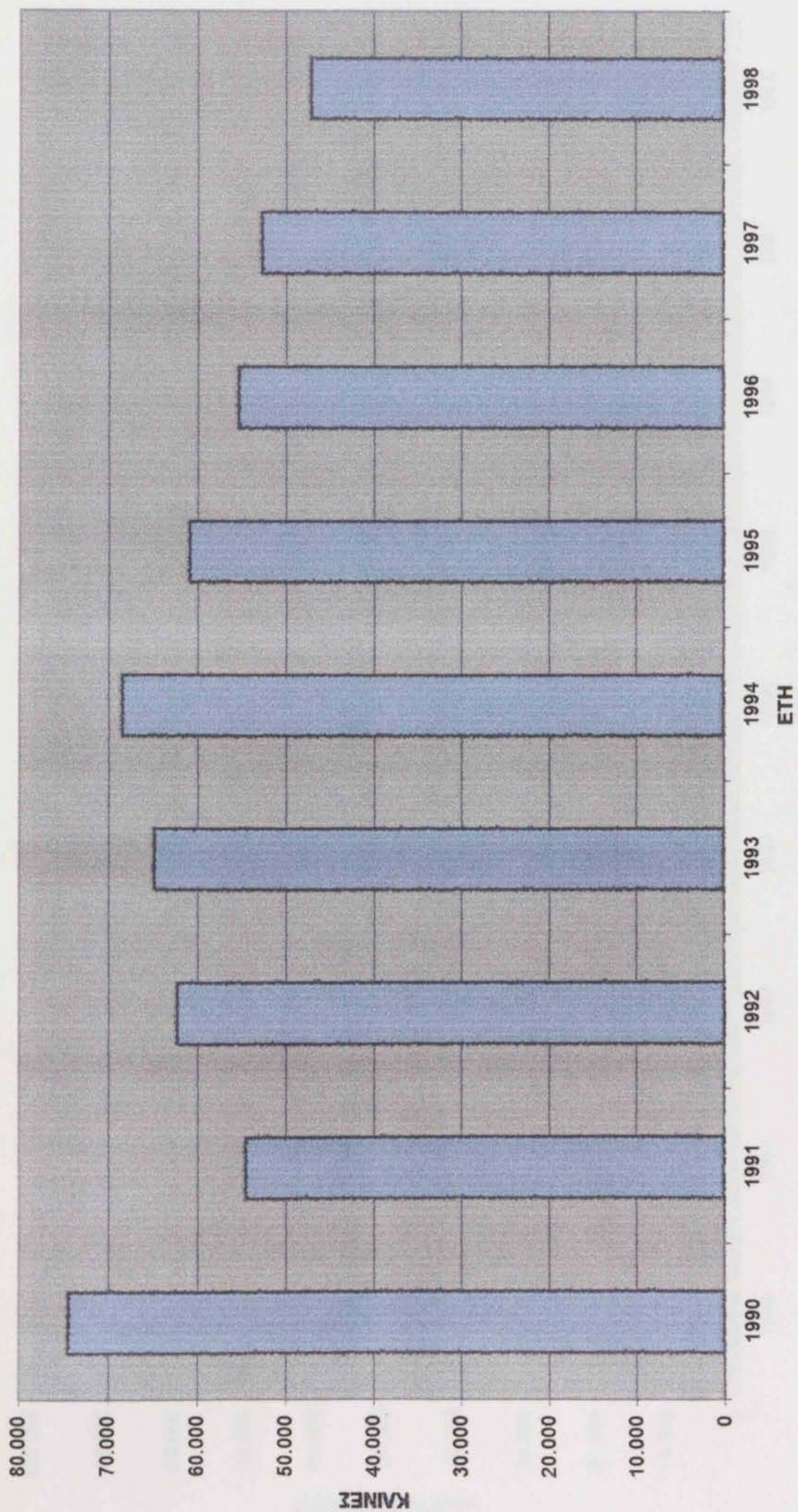
Από τα διαγράμματα 5 , 6 , 7 και 8 και αντίστοιχο πίνακα 3 παρατηρούμε ότι από το 1990 και μετά έχουμε μια απότομη πτώση στο σύνολο των διανυκτερεύσεων των τουριστών στο νομό Αργολίδας. Τα επόμενα έτη έχουμε μια αυξομείωση η οποία καταλήγει σε 806.582 διανυκτερεύσεις τουριστών το 1995. Εν συνέχεια έχουμε μια μείωση η οποία ανακάμπτει το έτος 1998 με 756.647 διανυκτερεύσεις τουριστών.

Η πληρότητα των ξενοδοχείων το 1990 ήταν 48.05% μέχρι το 1997 η πληρότητα κυμαίνεται από 41.85% έως 45.43%. Το 1998 όμως έχουμε μια σημαντική αύξηση της πληρότητας με ποσοστό 53.52% που είναι και το μεγαλύτερο της δεκαετίας. Ανάλογο φαινόμενο με τις διανυκτερεύσεις τουριστών έχουμε και στις διανυκτερεύσεις σε camping. Από τον πίνακα 4 φαίνεται ότι η περιοχή διαθέτει ξενοδοχειακές μονάδες όλων των κατηγοριών που αριθμούν συνολικά 26. Τα περισσότερα ξενοδοχεία βρίσκονται στην περιοχή του Πορτοχελίου και Ερμιόνης. Το σύνολο των δωματίων που αντιστοιχεί στις μονάδες αυτές είναι 3.441. Ο αριθμός των υλικών υπολογίζεται στις 6.589. Αν συγκρίνουμε τα αντίστοιχα μεγέθη για τον νομό Αργολίδας (μονάδες 130 , δωμάτια 6.074 , κλίνες 11.557) θα δούμε ότι η περιοχή Κρανιδίου καλύπτει το 20% σε ξενοδοχειακές μονάδες , το 56.65% σε δωμάτια και 57% σε κλίνες. Από

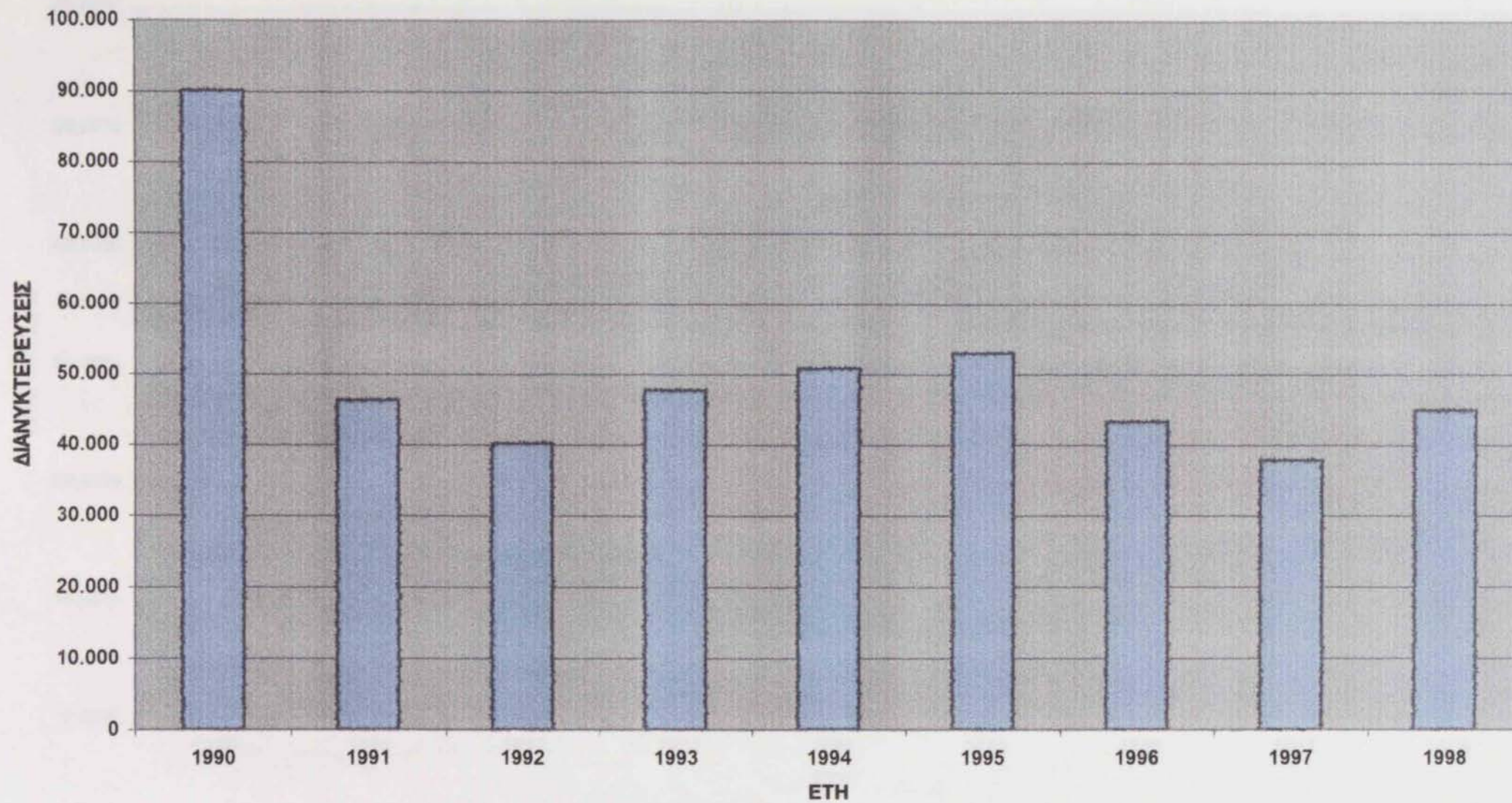
ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ				
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ GAMPINGS
1990	1.073.946	74.509	48,05%	90.152
1991	709.245	54.560	43,33%	46.309
1992	850.141	62.371	45,43%	40.290
1993	814.876	64.898	41,85%	47.738
1994	893.268	68.497	43,47%	50.851
1995	806.582	60.947	44,11%	53.009
1996	754.802	55.413	45,40%	43.324
1997	695.257	52.724	43,96%	37.824
1998	756.647	47.125	53,52%	44.995

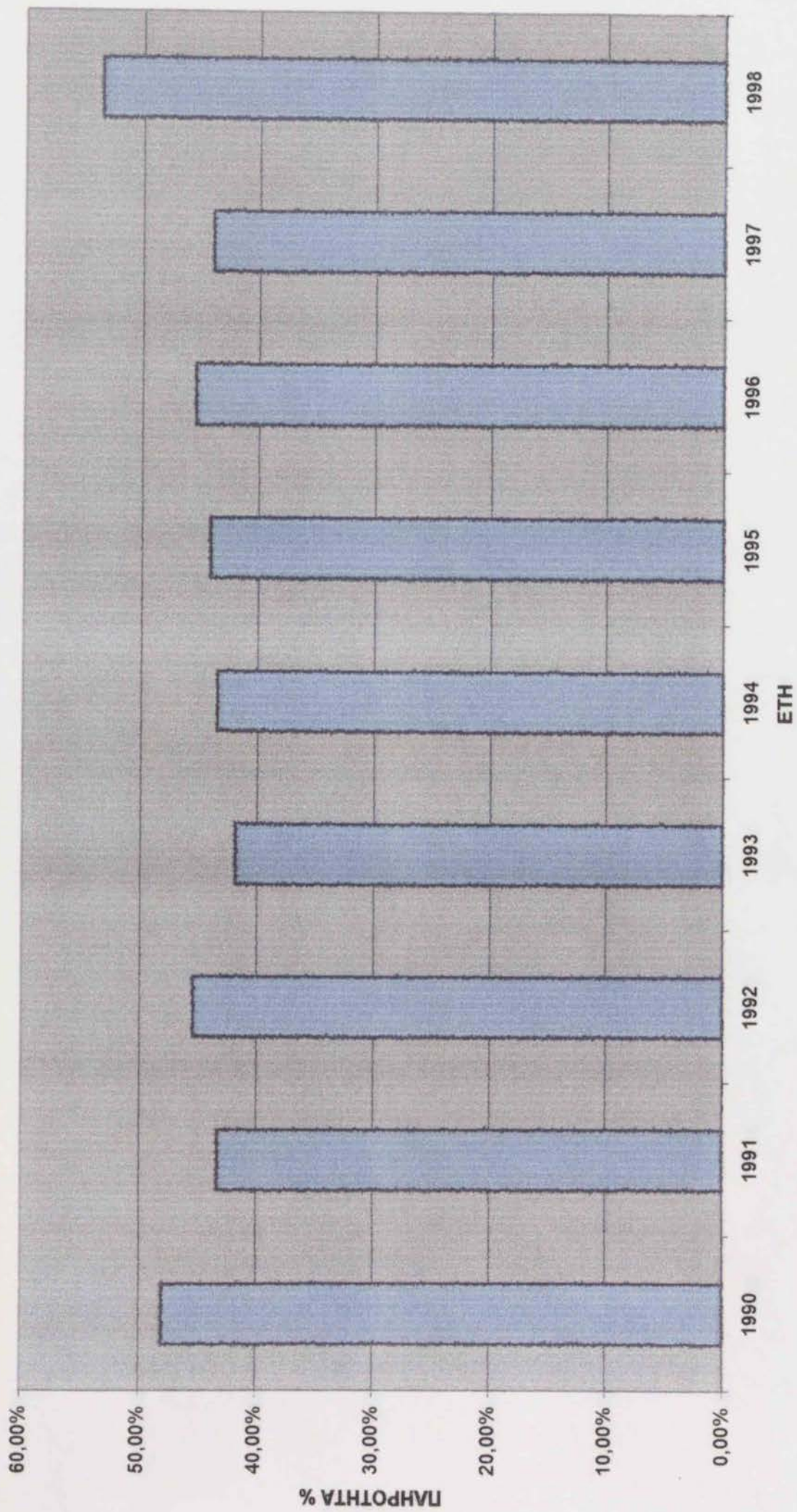
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ

ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΣΕ CAMPINGS

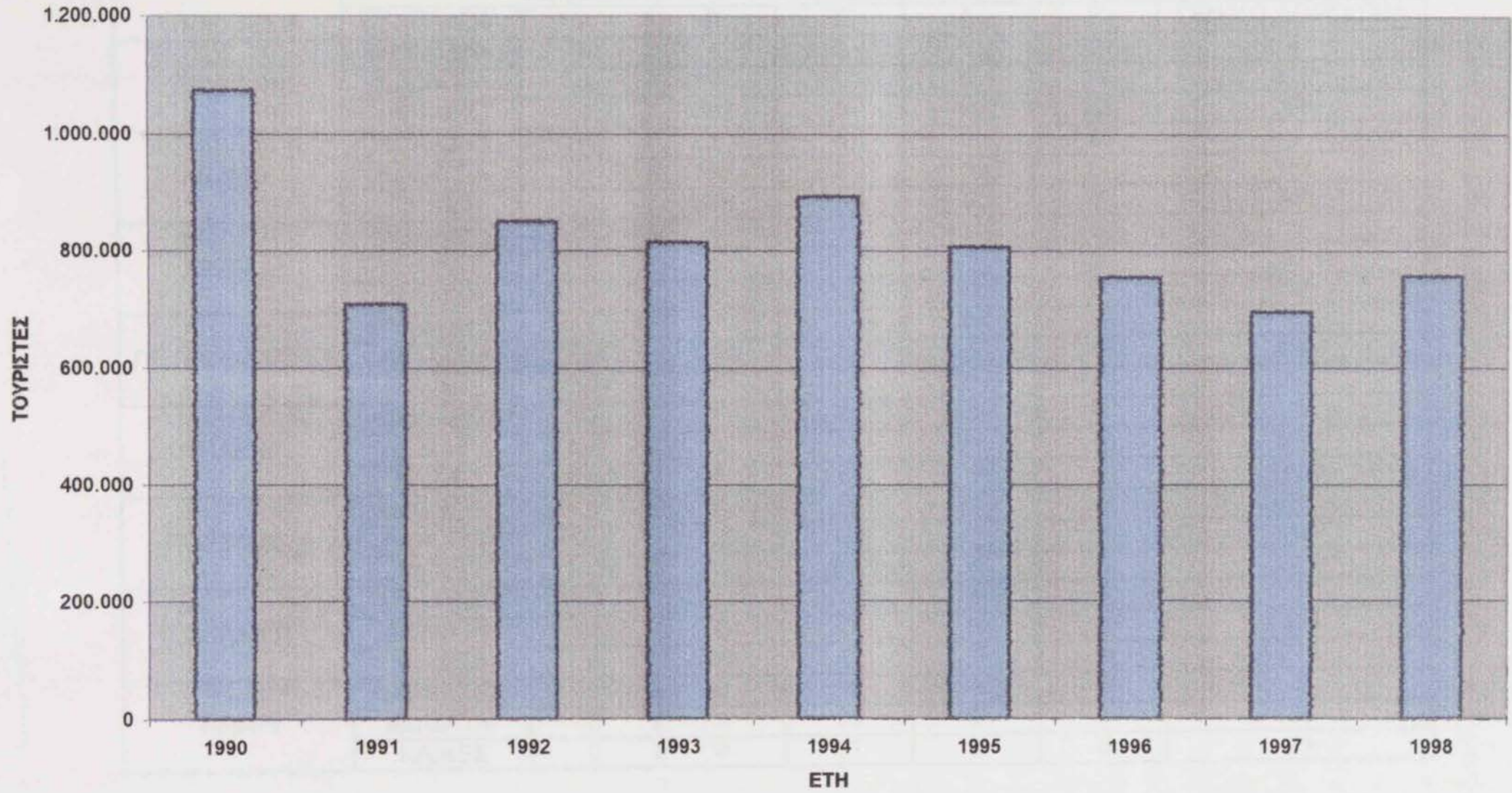
ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

ETH

Δ-7

ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

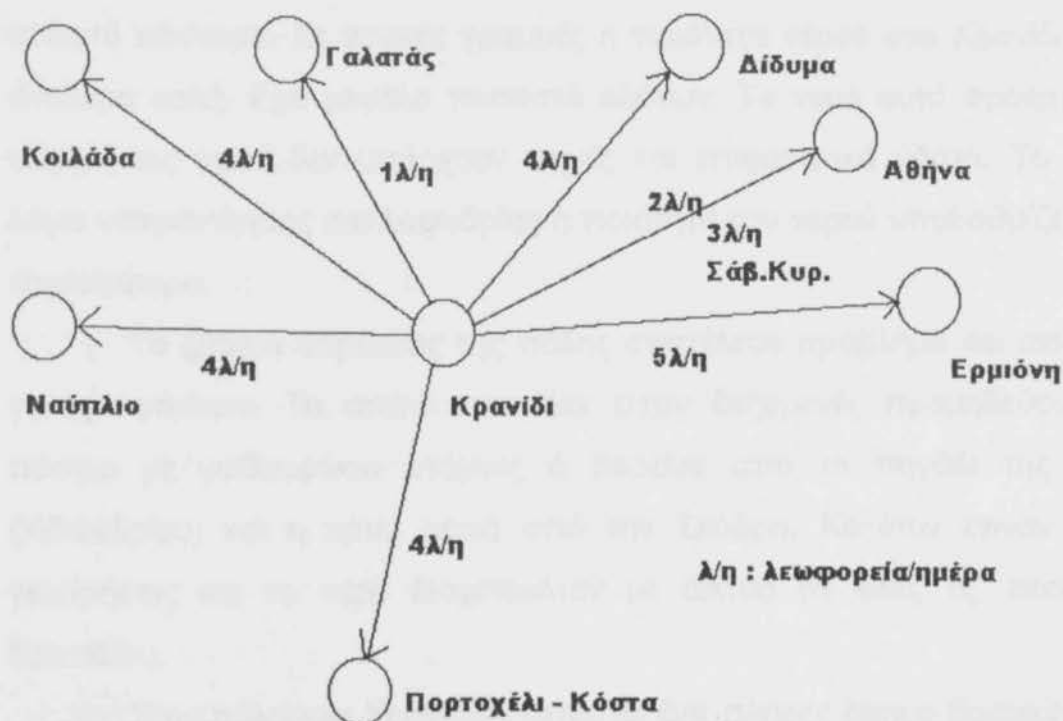

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ						ΓΕΝΙΚΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ
	ΔΕΔΟΜΕΝΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	
ΕΡΜΙΟΝΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	1	0	1	2	4
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	191	0	8	11	210
	ΚΛΙΝΕΣ	0	362	0	14	22	398
ΚΟΣΤΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	2	0	0	0	2
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	187	0	0	0	187
	ΚΛΙΝΕΣ	0	356	0	0	0	356
ΚΡΑΝΙΔΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	0	1	0	0	1
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	0	27	0	0	27
	ΚΛΙΝΕΣ	0	0	52	0	0	52
ΠΕΤΡΟΘΑΛΑΣΣΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	1	1	0	0	0	2
	ΔΩΜΑΤΙΑ	161	329	0	0	0	490
	ΚΛΙΝΕΣ	340	658	0	0	0	998
ΠΛΕΠΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	2	0	0	0	0	2
	ΔΩΜΑΤΙΑ	551	0	0	0	0	551
	ΚΛΙΝΕΣ	1038	0	0	0	0	1038
ΠΟΡΤΟΧΕΛΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	3	5	3	0	0	11
	ΔΩΜΑΤΙΑ	574	832	131	0	0	1537
	ΚΛΙΝΕΣ	1068	1570	262	0	0	2900
ΣΑΛΑΝΤΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	1	0	0	0	1
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	404	0	0	0	404
	ΚΛΙΝΕΣ	0	776	0	0	0	776
ΒΙΒΑΡΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	0	3	0	0	3
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	0	35	0	0	35
	ΚΛΙΝΕΣ	0	0	71	0	0	71

τα ποσοστά καταλαβαίνουμε ότι η περιοχή έχει μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα σε σχέση με τον υπόλοιπο νομό , αφού έχει περισσότερα από τα μισά δωμάτια και κλίνες. Εκτός αυτών υπάρχουν και ενοικιαζόμενα δωμάτια που λειτουργούν ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες και που δεν είναι εύκολο να προσεγγίσουμε τον αριθμό τους. Κατά την τελευταία εικοσαετία οι συγκοινωνίες του νομού παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση. Το Αργος , το Ναύπλιο και η Επίδαυρος συνδέονται με το εθνικό οδικό δίκτυο παράλληλα υπάρχει πυκνό επαρχιακό δίκτυο. Από το έδαφος του νομού διέρχονται η εθνική οδός Αθηνών - Κορίνθου - Αργους - Τρίπολης. Άλλη εθνική οδός συνδέει το Αργος με την Παλαιά Επίδαυρο. Το εθνικό δίκτυο του νομού ανέρχεται σε 133km και το επαρχιακό σε 414km. Ο νομός Αργολίδας συνδέεται με το σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Κορίνθου - Αργους - Τρίπολης. Τα τελευταία χρόνια έχει ανοίξει ένας επαρχιακός δρόμος που συνδέει την Παλαιά Επίδαυρο με την Τραχιά μέσω Καλακίου ο οποίος συντομεύει και πολύ την διαδρομή Αθήνας - Κρανιδίου. Επίσης υπό κατασκευή βρίσκεται παραλιακός δρόμος που συνδέει τον Γαλατά με την Παλαιά Επίδαυρο. Σκοπός του είναι η συντόμευση της διαδρομής με ταυτόχρονη τουριστική και εμπορική ανάδειξη της περιοχής.

Η περιοχή επικοινωνεί συγκοινωνιακά και δια ξηράς και δια θαλάσσης. Το Κρανίδι εξυπηρετείται με γραμμές λεωφορείων οι οποίες το συνδέουν με τα γύρω μέρη. Επίσης οι κύριες γραμμές είναι του Ναυπλίου και των Αθηνών. Η συχνότητα αυτών των δρομολογίων είναι πιο τακτική τους θερινούς μήνες και πιο αραιή το χειμώνα. Εκτός αυτών υπάρχουν και ταξί τα οποία μόνο στην πόλη του Κρανιδίου αριθμούν τα 18. Τα δρομολόγια δίδονται στο ακόλουθο σχεδιάγραμμα:

Εκτός των παραπάνω δυνατοτήτων οι κάτοικοι της περιοχής του Κρανιδίου μπορούν να μετακινηθούν ακτοπλοϊκός. Από το Πορτοχέλι υπάρχει συχνή συγκοινωνία ειδικά το καλοκαίρι με ιπτάμενα δελφίνια που τους χειμερινούς μήνες είναι τουλάχιστον τρία δρομολόγια την ημέρα. Τα ιπτάμενα δελφίνια συνδέουν το Πορτοχέλι με τον Πειραιά , τα νησιά του Αργοσαρωνικού , την Ερμιόνη , τον Γαλατά , το Ναύπλιο και αραιότερα δρομολόγια που φθάνουν μέχρι το Άστρος , Λεωνίδιο και Μονεμβασία. Οχηματαγωγά πλοία συνδέουν τον Πειραιά με τα νησιά του Αργοσαρωνικού. Ο τελευταίος σταθμός των οχηματαγωγών είναι οι Σπέτσες και από εκεί υπάρχει πλοίο για Κόστα. Μεταξύ Κοστας - Πορτοχελίου - Σπετσών υπάρχει επικοινωνία και με ταξί θαλάσσης καθώς και με καϊκάκια τους καλοκαιρινούς μόνο μήνες. Τέλος υπάρχει σκέψη για την κατασκευή αεροδρομίου στην περιοχή του Πορτοχελίου ή στην περιοχή ανατολικά του όρους Διδύμου προς τον οικισμό του Ηλιοκάστρου. Αυτή τη στιγμή στο Πορτοχέλι στην περιοχή της Κόστα υπάρχει το μοναδικό ιδιωτικό αεροδρόμιο στην Ελλάδα που εξυπηρετεί μονοκινητήρια μικρά αεροσκάφη.

Σχετικά με την ύδρευση του Κρανιδίου υπάρχουν δυο βασικές επίγειες δεξαμενές όπως και φαίνεται στον χάρτη. Οι δεξαμενές αυτές βρίσκονται στο λόφο της Αγίας Αννης δηλαδή νοτιοδυτικά από το κέντρο του Κρανιδίου. Η διανομή του νερού γίνεται με ροή βαρύτητας υπό πίεση σε κλειστό και σε

ανοιχτό κύκλωμα. Σε γενικές γραμμές η ποιότητα νερού στο Κρανίδι δεν είναι ιδιαίτερα καλή. Έχει μεγάλο ποσοστό αλάτων. Το νερό αυτό προέρχεται από γεωτρήσεις αφού δεν υπάρχουν πηγές και επιφανειακά ύδατα. Το καλοκαίρι λόγω υπεράντλησης και λειψυδρίας η ποιότητα του νερού υποβαθμίζεται ακόμα περισσότερο.

Το ζήτημα ύδρευσης της πόλης αποτέλεσε πρόβλημα και απασχόλησε γενιές κατοίκων. Τα σπίτια που δεν είχαν δεξαμενές προμηθεύονταν νερό πόσιμο με γαϊδουράκια στάμνες ή βαρέλια από το πηγάδι της Μέλιτρας (Χιλιανδρίου) και η κάτω μεριά από την Σκόδρα. Κατόπιν έγιναν διάφορες γεωτρήσεις και το νερό διοχετευόταν με δίκτυο σε όλες τις περιοχές του Κρανιδίου.

Στην πόλη του Κρανιδίου υπάρχει ένα πλήρες δίκτυο βασικών αγωγών όμβριων υδάτων καθώς και βασικών αγωγών ακαθάρτων. Ολοι οι βασικοί αγωγοί ακαθάρτων καταλήγουν στο εργοστάσιο επεξεργασίας λυμάτων. Εκεί θα γίνεται όταν θα ολοκληρωθεί το έργο ο βιολογικός καθαρισμός των λυμάτων. Το εργοστάσιο επεξεργασίας λυμάτων βρίσκεται βόρειο - βορειοδυτικά από το κέντρο του Κρανιδίου στην περιοχή Κάμπος. Για την σωστότερη λειτουργία του δικτύου ακαθάρτων λυμάτων υπάρχει ένα αντλιοστάσιο στην νοτιοανατολική που οδηγεί προς Πορτοχέλι όπου το ανάγλυφο της περιοχής σχηματίζει μια κοιλότητα. Μέχρι σήμερα τα ακάθαρτα λύματα συλλέγονται σε βόθρους που είναι στην πλειονότητα τους μη στεγανοί. Λόγω απορροφητικότητας του εδάφους δεν υπάρχει μεγάλο πρόβλημα. Σε υπερχειλίσεις γίνεται άντληση και μεταφορά των λυμάτων από βιτιοφόρα οχήματα σε απομακρυσμένες περιοχές.

Οι βασικοί αγωγοί όμβριων υδάτων διασχίζουν όλη την πόλη και καταλήγουν σε έξι σημεία εκβολής όμβριων υδάτων που βρίσκονται περιμετρικά της πόλης.

Το ενεργειακό σύστημα του Κρανιδίου αποτελείται από υποσταθμούς ΔΕΗ - 150KVA , τρεις υποσταθμούς ΔΕΗ - 75KVA και ένα υποσταθμό ΔΕΗ - 250KVA. Οι υποσταθμοί αυτοί βρίσκονται διάσπαρτοι στο κέντρο και στην περιφέρεια , ενώ συνδέονται με πρωτεύον εναέριο δίκτυο επί κυκλικών στύλων.

Το τηλεπικοινωνιακό σύστημα της πόλης εξυπηρετείται από μια κεντρική υπηρεσία του ΟΤΕ που βρίσκεται στο κέντρο της και ένα σύστημα υπόγειων τηλεφωνικών γραμμών.

Από την απελευθέρωση τους οι Κρανιδιώτες τους απασχολούσε το θέμα της εκπαίδευσης. Το 1828 επίτροπος Αργολίδας Ν.Καλέργης συγκάλεσε γενική συνέλευση των Κρανιδιωτών στον ιερό ναό του Αγίου Βασιλείου με θέμα την ανέγερση σχολείου και ο επίτροπος Ανδρούσης Ιωσήφ μετά από παραινετικό λόγο προσέφερε για την ανέγερση σχολείου 500 γρόσια. Κατά την παραίνεση του επιτρόπου το σχολείο ανεγέρθη στην ωραιότατη τοποθεσία της πάνω πλατείας με σχεδιαστή οχυροματοποιό Ανδρέα Κάλανδρο. Στην ίδια θέση βρίσκεται και σήμερα μεγαλοπρεπές κτίριο δημοτικού σχολείου. Στην ανεγερθείσα μονώροφη σχολή, η οποία παρουσίαζε όψη στρατώνα ή φυλακής εκπαιδεύτηκαν από της Καποδιστριακής εποχής γενναίες Κρανιδιωτών με διδάσκαλους δυο άριστους κληρικούς τους ιερείς Αντώνιο Στρίγγο και Ν.Σκυλά. Λόγω της προοδευτικής αυξήσεως του αριθμού των μαθητών εκμισθώθηκε από το δημόσιο και άλλο οίκημα πίσω από το Ναό της Μεταμόρφωσης και κτίσθηκε σχολείο από το κληροδότημα του Ανδρέα Συγγρου προς το Β.Δ άκρο της πόλης σε ωραιότατο ύψωμα με πανοραμικό ορίζοντα προς τον κάμπο της Κοιλιάδας. Αργότερα ανεγέρθηκε και ένα παρθεναγωγείο που δεν χρησιμοποιήθηκε καθόλου γιατί είχε κτισθεί κατά λάθος έμπνευση μέσα σε ρεματιά και μετετράπη σε ελαιοτριβείο. Μετά από αρκετό χρονικό διάστημα ανεγέρθη πάνω στα ερείπια της προαναφερθείσας, επί Καποδίστρια, σχολή νέο διώροφο σχολικό κτίριο το οποίο στεγάζονται σήμερα το πρώτο μικτό εξαθέσιο. Στο Κρανίδι λειτούργησε και άλλο δημοτικό σχολείο κοντά στο αρχοντικό του Φασιλή Σταματίου και σε μισθωθείσα οικία του Κ. Δρικούλη πρόξενου της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη. Σ' αυτό το σχολείο γράφει ο Γ.Παρασκευόπουλος, ο σχολάρχης Αντώνης Βαλλινδράς ο οποίος λόγω της αρχαιοφιλίας του είχε δώσει στις κόρες του τα ονόματα των μουσών. Στην τελευταία παραπάνω οικία λειτούργησε, μέχρι το 1955 και το ημιγυμνάσιο Κρανιδίου, έκτοτε ως αυτοτελές γυμνάσιο στεγασμένο σε δυο ενοικιασμένα κτίρια. Εκ των δυο αυτών κτιρίων το ένα χρησιμοποιήθηκε παλαιότερα και σαν νοσοκομείο και ανήκει στο δήμο

Κρανιδίου. Σε αυτό στεγάστηκαν το γραφείο του γυμνασιάρχη , του υποδιευθυντή , των καθηγητών , η βιβλιοθήκη και έξι αίθουσες διδασκαλίας. Το δεύτερο κτίριο ανήκει στον καθηγητή Δανούση , διαθέτει τέσσερις αίθουσες διδασκαλίας και ένα μικρό δωμάτιο που χρησιμοποιούταν και σαν κρατητήριο. Η ακαταλληλότητα των προαναφερθέντων κτιρίων του γυμνασίου για τις αυξημένες και μελλοντικές ανάγκες της παιδείας οδήγησαν τους τοπικούς παράγοντες στην αγορά κατά το 1970 και παραχώρηση 7 στρεμμάτων στην σχολική εφορία του γυμνασίου κείμενης στην αριστερή πλευρά της εξόδου προς το Πορτοχέλι. Σε αυτή την θέση ανεγέρθηκε και λειτουργεί το γυμνάσιο και το λύκειο του Κρανιδίου σε σύγχρονο συγκρότημα κτιρίων.

Σήμερα στο Κρανίδι υπάρχουν ένας βρεφονηπιακός σταθμός , δυο δημόσια νηπιαγωγεία , δυο δημοτικά σχολεία που βρίσκονται το ένα στην κάτω πλατεία και το άλλο στην επάνω πλατεία , ένα γενικό γυμνάσιο και λύκειο όπως προαναφέραμε , ένα τεχνικό λύκειο που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της πόλης με θεά προς τον κάμπο και ένα ιδιωτικό Ι.Ε.Κ που κτίσθηκε πρόσφατα στο δρόμο Κρανιδίου - Πορτοχελίου.

Λόγω της έλλειψης γυμνασίου και λυκείου στις γύρω περιοχές , εκτός από την Ερμιόνη , επιβάλλεται η ανέγερση νέων κτιρίων.

Τέλος υπάρχουν δυο ιδιωτικά ωδεία που καλύπτουν όλες τις ηλικίες και αρκετά φροντιστήρια ξένων γλωσσών καθώς και μαθητικά φροντιστήρια.

Οι κάτοικοι του Κρανιδίου διακρίνονται για την αφοσίωση προς την γη των πατέρων και την ευσέβεια τους. Δείγμα του ζωηρού θρησκευτικού αισθήματος τους είναι οι καλλιμάρμαροι ναοί της πόλεως Βυζαντινού ρυθμού με ωραίο εσωτερικό και εξωτερικό διάκοσμο , οι οποίοι συγκινούν με την παλαιωμένη όψη τους τα τέμπλα και τα τάματα. Κάθε εκκλησία έχει και την ενορία τους και δεν επιτρέπεται οι ενορίες να αλλάζουν εκκλησία γιατί παρεξηγούνται. Μητρόπολη είναι ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος που κτίσθηκε πάνω σε παλαιά Βυζαντινή εκκλησία που κατεδαφίστηκε τον 19^ο αιώνα. Είναι η πλέον πλούσια σε αγιογραφίες και αφιερώματα και πανηγυρίζει στις 29 Αυγούστου με πάνδημη λιτανεία. Εντός της πόλης υπάρχουν Μεταμόρφωσης , της Κάτω Παναγιάς , της Ανω Παναγιάς , Αγίου Γεωργίου , Αγίου Δημητρίου ,

Αγίου Βασιλείου πλησίον του δημαρχείου , του Αγίου Κωνσταντίνου , του Αγίου Παντελεήμονος , του Αγίου Χαραλάμπους , του Αγίου Ανδρέα στην θέση Μηλίνδρα που βρίσκεται το παλαιό νεκροταφείο και ο σημερινός νεκροταφικός ναός των Παμμεγίστων Ταξιαρχών που κτίσθηκε το 1910. Υπάρχουν ακόμα εκτός της περιοχής του Κρανιδίου τα κάτωθι εξωκλήσια : του Αγίου Ελισαίου , του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης , του Αγίου Γεωργίου στην θέση Ούρεζα , των τριών Ιεραρχών στην θέση Βάλτος Φλάμπουρων , του Αγίου Σπυρίδωνα στην θέση Κουνούπι , Αγίας Κυριακής , της Αγίας Παρασκευής , του Αγίου Αθανασίου και του Αγίου Γεωργίου στην θέση Κάμπος , της Παναγιάς στην θέση Γρίμνια , του Αγίου Ανδρέα στην θέση Ξεροβρουβά, του Αγίου Δημητρίου στην θέση Θελπίριζα , του Αγίου Νικολάου στην θέση Πύργος , του Αγίου Νικολάου στην θέση Θυνί και του Αγίου Παντελεήμονα στην θέση Βίλλια. Η τοποθεσία αυτή λόγω των άριστων κλιματολογικών συνθηκών χρησιμοποιούνταν ως θέρετρο φυματικών. Υπάρχουν , επίσης τα εκκλησάκια του Αγίου Βασιλείου στην θέση Πικροδάφνη , της Αγίας Μαρίας στον ομώνυμο λόφο , του Αγίου Φανουρίου στην θέση Βαθιά Λάκκα , του Προφήτη Ηλία στον ομώνυμο λόφο. Εκεί διασώζονται ερείπια κελιών και δεξαμενής από τα οποία συμπεραίνουμε ότι διέμεναν μοναχοί. Τέλος υπάρχει το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου όπου διασώζονται αγιογραφίες. Πλησίον αυτού διασώζεται σκήτη του Αγίου Αντωνίου που κτίσθηκε το 1908 , του Αγίου Ματθαίου και του Αγίου Ελευθέριου.

Στον τομέα της υγείας η εξυπηρέτηση των κατοίκων του Κρανιδίου γίνεται από το κέντρο υγείας Κρανιδίου. Επίσης υπάρχουν πολλά ιδιωτικά ιατρεία όπως και φαρμακεία. Για πιο σοβαρά περιστατικά οι ασθενείς διακομίζονται στα νοσοκομεία του Αργους , του Ναυπλίου και των Αθηνών. Η μεγάλη απόσταση από τα νοσοκομεία καθώς και η έλλειψη προσωπικού στο κέντρο υγείας του Κρανιδίου δυσχεραίνει την κάλυψη των αναγκών των κατοίκων.

Οι τράπεζες οποίες βρίσκονται στην πόλη του Κρανιδίου είναι η Αγροτική , Εμπορική και Εθνική. Όλος ο όγκος των συναλλαγών γίνεται μεσώ των τριών αυτών υποκαταστημάτων. Βρίσκονται περιμετρικά της άνω πλατειάς

στο κέντρο. Επίσης υπάρχει ταχυδρομικό ταμειευτήριο που στεγάζεται δυτικά (όπισθεν) της κεντρικής πλατειάς.

Από άποψη δομής χαρακτηριστική είναι η έλλειψη κάποιου κεντρικού σημαντικού υπαίθριου χώρου , όπως η έλλειψη ενός προσδιορισμένου εμπορικού κέντρου. Αυτό οφείλεται στο ότι οι κοινωνικές σχέσεις του Αρβανίτικου πληθυσμού είναι πολύ περιορισμένες. Χαρακτηριστική είναι η έλλειψη σημαντικών γιορτών και πανηγυριών και αντίστοιχων χώρων συγκέντρωσης.

Στη διάρκεια εξέλιξης του Κρανιδίου το κέντρο του μετατοπίζεται γραμμικά βορειοανατολικά (χάρτης 9) όπως και ο οικισμός χωρίς όμως να αποκτήσει δομή ενώ ο συγχρόνως παρατηρείται σημαντικός αριθμός μαγαζιών σ' όλες τις γειτονιές που συνήθως είναι μαγαζιού χονδρικού εμπορίου. Οι γειτονιές που παρακολουθούν χαλαρά την κοινωνική διαστρωμάτωση. Η γειτονιά των ναυτικών με κέντρο την εκκλησία βρίσκεται στη βόρεια μεριά του Κρανιδίου πάνω στο λόφο με θέα την Κοιλιάδα , δηλαδή το λιμάνι που οι καπετάνιοι αφήνουν τα πλοία τους. Οι αγρότες βρίσκονται στην περιφέρεια για να έχουν εύκολη προσπέλαση στα χωράφια και στους βοσκότοπους. Ενώ τα σπίτια των εμπόρων ακολουθούν το εμπορικό κέντρο στην μετακίνηση του.

Οι δρόμοι ακολουθούν την κλίση του εδάφους και παρουσιάζουν δαιδαλώδη διάταξη. Η διάταξη αυτή κάλυπτε και τις αμυντικές ανάγκες του οικισμού. Έχει διαμορφωθεί πολυγωνική τεθλασμένη οικοδομική γραμμή. Το πλάτος των δρόμων είναι διαφορετικό σε κάθε σημείο με ελάχιστη διάσταση το πλάτος του κάρου. Η αυστηρή πατριαρχική δομή της Αρβανίτικης οικογένειας , έχει σαν αποτέλεσμα την απομόνωση του σπιτιού από τις λειτουργίες του δρόμου. Η αυλή του σπιτιού κλείνεται με ψηλό τοίχο και βαριά πόρτα και απομονώνεται. Γι' αυτό οι δρόμοι είναι ακόμα και τώρα έρημοι και έχουν σαν μοναδική λειτουργία την προσπέλαση. Η κλίση του εδάφους δίνει μια έντονη αμφιθεατρικότητα στο σύνολο του οικισμού.

Τα πρώτα οικήματα του Κρανιδίου ήταν μονώροφα πρωτόγονης αρχιτεκτονικής μορφής , χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο , χωρίς πρόβλεψη οδών και πλατειών και με καμία τήρηση στους στοιχειώδεις τρόπους υγιεινής. Το

κρανίδι

πολεοδομικά χαρακτηριστικά

μετακίνηση εμπορικού κέντρου

σημερινό εμπορικό κέντρο

χάρτης 9

εξωτερικό χαρακτηριστικό των οικιών είναι τα εξώφυλλα απ' έξω και τα παραθυρόφυλλα από μέσα. Το ιδιαίτερο εσωτερικό στόλισμα είναι ο μπουφές με τρία συρτάρια όπου υπάρχουν τα αρχικά γράμματα της νοικοκυράς φυλισμένα όπου τοποθετείται επιδεικτικά ως συσσωρευμένος πλούτος από τα ταξίδια με ειδικό μέρος όπου φυλάσσονται τα χρυσαφικά και τα χρήματα (παράκλιο). Δεν λείπει επίσης και η υπερμεγέθης φωτογραφία του παππού και του πατέρα. Στην περιοχή του Κρανιδίου διασώζονται ακόμα τέσσερις ανεμόμυλοι εκτός λειτουργίας σημάδια του παρελθόντος που συγκινούν του περαστικούς.

Υπάρχουν δυο πλατειές στην πόλη , η κάτω πλατειά και η άνω πλατειά , οι οποίες ανακαινίσθηκαν τελευταία και έδωσαν ζωντάνια και καλλωπιστική όψη στην στερούμενη ρυμοτομίας και δρόμων αρκετού πλάτους πόλη. Στο κέντρο της υπάρχει και το ηρώο όπου είναι στημένο το άγαλμα του πολιτικού τέκνου της πόλης Ρέπουλη που διετέλεσε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Φιλελευθέρων.

Σε σχέση με την τύχη των παλαιών οικισμών στην Ελλάδα διαμορφώνονται δυο τάσεις :

- Η πρώτη που θεωρεί τον οικισμό διατηρητέο μνημείο , συγκεντρώνει την προσοχή της στην αναπαραγωγή και διατήρηση της μορφής , αγνοώντας ή υποτιμώντας τις σύγχρονες και εξελισσόμενες ανθρώπινες ανάγκες , όπως και το αντίστοιχο οικονομικό πλαίσιο που απαιτεί η διατήρηση.

- Η δεύτερη τάση αγνοεί την παραδοσιακή αξία του οικισμού και την αξία χρήσης των σπιτιών που ήδη υπάρχουν , τείνει στην εγκατάλειψη του παλαιού τμήματος του οικισμού , την υποβάθμιση του και την δημιουργία ενός συμπληρωματικού νέου και μοντέρνου τμήματος βασισμένου σε σύγχρονα υποβαθμισμένα πρότυπα που εισάγονται από την πρωτεύουσα.

Οι δυο τάσεις υποτιμούν το ίδιο τις ανθρώπινες ανάγκες. Η πρώτη γιατί με την υλοποίηση του απαράβατου της μορφής αδιαφορεί για τις σύγχρονες και εξελισσόμενες ανάγκες και απαιτήσεις. Η δεύτερη μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής που τείνει στην μεγιστοποίηση του κέρδους , δεν παρακολουθεί τις πραγματικές και εξελισσόμενες ανάγκες της οικογένειας , αλλά τείνει στην

εισαγωγή μοντέλων και στην τυποποίηση τους , που πολλές φορές παρά τους τυχόν εκσυγχρονισμούς τους , αφήνουν ακάλυπτες ουσιαστικές ανάγκες.

Το Κρανίδι στο σύνολο του , του παλαιού οικισμού είναι ενταγμένο στην κατηγορία των οικισμών με τρίτο βαθμό προστασίας. Η προστασία αυτή μέχρι σήμερα , δεν έχει επηρεάσει καθόλου την εξέλιξη του , αφού δεν υπάρχει ο απαιτούμενος κρατικός έλεγχος και η συνειδητή συμμετοχή των κατοίκων στην προστασία του. Η ίδια η νομοθεσία με τον μοναδικό περιορισμό της <<ένταξης κάθε νέου κτιρίου στο περιβάλλον >> είναι ασαφής και ελλιπέστατη.

Η προστασία αλώςτε αυτή δεν ανταποκρίνεται στο όνειρο των ίδιων των κατοίκων , που τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα εισαγόμενα από την πρωτεύουσα πρότυπα τους ωθούν στο όραμα ενός μοντέρνου σπιτιού δείγμα οικονομικής στάθμης και κοινωνικής προβολής , λύση που πολλές φορές είναι αντισυμβαλλόμενη και ανέφικτη από πολλούς. Έτσι σε σχέση με τα προηγούμενα στο Κρανίδι διαμορφώνονται τέσσερις κατηγορίες ιδιοκτητών :

- Πλούσιοι ιδιοκτήτες μεγάλων αρχοντικών που έχοντας ξεφύγει από τα εισαγόμενα αστικά πρότυπα της πρωτεύουσας , συνειδητοποιούν την αξία των σπιτιών τους και τα συντηρούν σωστά.

- Ιδιοκτήτες χαμηλού εισοδήματος που δεν έχουν την δυνατότητα κατασκευής καινούργιας κατοικίας ή έστω εκσυγχρονισμού της παλαιάς και κάνουν όπως μπορούν προσπάθειες για σωστή συντήρηση της.

- Ιδιοκτήτες μέσου εισοδήματος που συντηρούν τα σπίτια τους με σκοπό να τα εκσυγχρονίσουν μετατρέποντας τα σε μοντέρνα ή ακόμα τα εγκαταλείπουν κτίζοντας νέο οικισμό.

- Ιδιοκτήτης καινούργιων σπιτιών αλλά με υποβαθμισμένα πρότυπα.

Έτσι το Κρανίδι βρίσκεται στην δεύτερη κατηγορία όπου δηλαδή ο παλαιός οικισμός εγκαταλείπεται σταδιακά , υποβαθμίζεται , διατηρούνται λίγα αρχοντικά (σαν μουσειακά δείγματα περασμένης εποχής) ενώ ταυτόχρονα κτίζεται ένας νέος οικισμός. Αυτό αν συνεχισθεί δεν πρόκειται να δώσει οικισμό ισόρροπο. Από τη μια μεριά θα κατοικούν άνθρωποι χαμηλού εισοδήματος σε

μια ερειπωμένη συνοικία , ενώ από την άλλη θα διαμορφώνεται ένα νέο ασύνδετο τμήμα χωρίς κανένα χαρακτήρα που θα απομιμείται αστικά πρότυπα.

Πιστεύουμε :

- Στα πλεονεκτήματα , τις σωστές λύσεις που έδωσε η διαμόρφωση κατοικίας με την συμμετοχή του χρήστη.
- Στην οικονομική και σωστή κατασκευή που παρακολουθεί τις πραγματικές ανάγκες μιας οικογένειας και δεν υποκύπτει ολοκληρωτικά στις ανάγκες μιας οικογένειας και δεν υποκύπτει ολοκληρωτικά στις ανάγκες επίδειξης.

Δεν πιστεύουμε :

- Στην ανάγκη μιας απόλυτης διατήρησης της μορφής.
- Στην διατήρηση ενός παλαιού οικισμού όταν δεν μπορεί να συντηρηθεί και εκσυγχρονιστεί μέσα σε συμφέροντα οικονομικά πλαίσια.

Ομως παρόλα αυτά ότι με μια σωστή μελέτη και χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας και των υλικών μπορεί να πραγματοποιηθεί σε πολλές περιπτώσεις μια σωστή και συμφέρουσα συντήρηση , εκσυγχρονισμός και προσθήκη , νέου όγκου που να καλύπτει ικανοποιητικά τις εξελισσόμενες ανάγκες.

Στην προσπάθεια αυτή σημαντικό ρόλο μπορεί να έχει ο αρχιτέκτονας.

Αυτό θα γίνει με :

- Την ανάλυση και γνώση του τρόπου παραγωγής της κατοικίας σε κάθε εποχή την ανάλυση και την αντικειμενική ιεράρχηση των παραγόντων που επιδρούν στην διαμόρφωση της .
- Στην ενημέρωση των κατοίκων των παραδοσιακών οικισμών με την :
 1. Αξιολόγηση των παλαιών σπιτιών τους και των αξιών τους βασισμένων στην σωστή αντιμετώπιση , κάλυψη αναγκών και την ενίσχυση της αντίστασης των ντόπιων πρότυπων ώστε να αποφεύγεται η μηχανική μεταφορά προτύπων , ξένων προς τη δομή του οικισμού.

2. Την ενημέρωση των σύγχρονων τεχνικών συντήρησης , την αναφορά στα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα των νέων υλικών και τις δυνατότητες συνύπαρξής τους με τα παλιά.

3. Την απομυθοποίηση ξένων προτύπων (την ανάλυση των αναγκών από τις οποίες έχουν προκύψει και ποιες καλύπτονται στο δοσμένο χώρο)

4. Με το να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην συμμετοχή του ιδιοκτήτη στη διαμόρφωση του σπιτιού.

Η μελέτη αυτή έχει συγκεκριμένα όρια , δεν μπορεί να προχωρήσει πιο πέρα και να δώσει εξειδικευμένες κατευθύνσεις. Από σήμερα χρειάζεται μια επαφή με την πραγματικότητα έτσι όπως εξελίσσεται καθημερινά στο Κρανίδι. Στα πλαίσια της ΕΠΑΕ , συντάχθηκε και εγκρίθηκε η πολεοδομική μελέτη του οικισμού προ του '23 του Κρανιδίου (ΦΕΚ 846/Δ/7-9-87) και καθορίστηκαν οι όροι και οι περιορισμοί δόμησης και οι επιτρεπόμενες χρήσης γης αυτού. Από την πολεοδομική μελέτη ορίζεται τμήμα του οικισμού που προτείνεται να χαρακτηριστεί σαν παραδοσιακό. Ακόμα για την περιοχή έχει εγκριθεί και το γενικό πολεοδομικό σχέδιο (ΦΕΚ 166/Δ/7-3-86).

Σαν παραδοσιακό τμήμα του οικισμού Κρανιδίου ορίζεται πυκνοδομημένο τμήμα του οικισμού προ του '23 του Κρανιδίου και περιλαμβάνει τις γειτονιές Μπαρδούνια , Λόφος , Τσαμαδού , Κάπαρη , Σαράντα Σπίτια που αποτελούν το παλιό τμήμα του οικισμού.

Μετά το 1900 λόγω της οικονομικής άνθησης στο Κρανίδι έχουμε την παραγωγή νέων κτισμάτων με γηγενή υλικά και μορφογενή αρχιτεκτονικά πρότυπα βγαλμένα από τις πραγματικές ανάγκες των κατοίκων που τις επέβαλαν οι αγροτικές λειτουργίες. Τα κτίσματα αυτής της περιόδου είναι και οι απόλυτα παραδοσιακές αρχιτεκτονικές μορφές της περιοχής. Μεταπολεμικά με την επιτάχυνση της αστικοποίησης και την διόγκωση του κέντρου το παραδοσιακό περιβάλλον υποβαθμίστηκε λόγω της εγκατάλειψης του από τους κατοίκους ή αλλοιώθηκε από τους παραμένοντες που θέλησαν να μιμηθούν νέα αστικά πρότυπα με την χρήση νέων υλικών (μπετό , αλουμίνιο κ.λ.π) αρνητικά.

Η κακή συντήρηση των κτισμάτων η εγκατάλειψη τους και η δόμηση νέων ασυμβίβαστων με τον παραδοσιακό χαρακτήρα του οικισμού κατασκευών , τείνουν να αλλοιώσουν τον ενδιαφέρουσα μορφή του οικισμού. Γι' αυτό και η προστασία των παραδοσιακών συνόλων του οικισμού αφού πρώτα οριοθετηθεί το περίγραμμα του παραδοσιακού τμήματος του και η θέσπιση ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αποτελεί ανάγκη πρωταρχικής σημασίας , ώστε να προστατευθεί και να αναδειχθεί η παραδοσιακή αρχιτεκτονική μορφή και ο πολεοδομικός ιστός του οικισμού.

ΙΣΧΥΟΝΤΕΣ ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ (σύμφωνα με το Π.Δ ΦΕΚ 846/Δ/7-9-87)

Μέσα στο προτεινόμενο όριο του παραδοσιακού τμήματος ορίζονται κατά τομείς I και II οι παρακάτω όροι δόμησης :

Τομέας I (περιλαμβάνει το πυκνοδομημένο τμήμα του οικισμού προ του '23)

Ελάχιστο πρόσωπο : 10 μ.

Ελάχιστο εμβαδόν : 200 τ.μ.

Κάλυψη : 70%

Σ.Δ. : 1.00

Μεγ. Ύψος : 6.5μ.

Κατά παρεκκλιση για το Σ.Δ. 1,2 για Ε οικοπεδου <200 τ.μ. εφοσον η συνολικη επιφανεια οροφων δεν υπερβαινει τα 200 τ.μ.

Τομέας II (περιλαμβάνει ένα μικρό τμήμα του πυκνοδομημένου τμήματος του τομέα που εμπίπτει στο όριο του οικισμού προ του '23 και μέσα στο όριο του παραδοσιακού τμήματος)

Ελάχιστο πρόσωπο : 15 μ.

Ελάχιστο εμβαδό : 400 τ.μ.

Κάλυψη : 40%

Σ.Δ. : 0.6

Μεγ. Ύψος : 7.5 μ.

Κατά παρεκκλιση για το Σ.Δ. 1,2 για Ε οικοπεδου < 400 τ.μ. εφσον η συνολικη επιφανεια των οροφων δεν υπερβαινει τα 240 τ.μ.

Κατά παρέκκλιση και στους δυο τομείς ισχύουν :

Κατά την ημέρα δημοσίευσης του Προ 2-7-68 (ΦΕΚ 111/68) από 12-6-87 Π.Δ (ΦΕΚ 846/87). Με οποίες διαστάσεις είχαν Προ 7-9-87.

Ελάχιστο πρόσωπο : 8 μ.

Ελάχιστο εμβαδό : 150 τ.μ.

Πέρα από τους παραπάνω όρους και περιορισμούς δόμησης , με τους οποίους συμφωνούμε γι' αυτό και προτείνουμε να εξακολουθούν να ισχύουν εφαρμόζονται και διάφοροι μορφολογικοί περιορισμοί στους τομείς I και II που αναφέρονται στα υλικά κατασκευής , στον τρόπο επικάλυψης των κτιρίων , και γενικά στις εργασίες που απαγορεύονται ή επιτρέπονται σε κάθε τομέα για την ανέγερση νέων και την αποκατάσταση υπάρχόντων κτιρίων.

Οι ισχύοντες μορφολογικοί περιορισμοί για την εφαρμογή τους μέσα στο όριο του παραδοσιακού τμήματος , χρειάζονται συμπληρώσεις , ώστε να διασφαλίζεται καλύτερα το φυσικό και παραδοσιακό δομημένο περιβάλλον.

Μετά τα παραπάνω η μελέτη του παραδοσιακού οικισμού προτείνει :

Την έκδοση Π.Δ/τος με την διαδικασία της παρ.1 του άρθρου 4 του ΓΟΚ/85 για :

- Τον χαρακτηρισμό ως «παραδοσιακού» πυκνοδομημένου τμήματος του οικισμού προ του '23 του Κρανιδίου.

- Τον καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης του παραδοσιακού τμήματος του οικισμού , με σκοπό την διασφάλιση κατά το δυνατόν του φυσικού και παραδοσιακού δομημένου περιβάλλοντος , ώστε να μην προσβάλλονται από νεοαναγειρόμενες οικοδομές.

Ειδικότερα μέσα στο όριο του παραδοσιακού τμήματος του οικισμού προτείνονται να ισχύουν τα παρακάτω :

A. Τομέας I

α. Ελάχιστο πρόσωπο : 10 μ.

Ελάχιστο εμβαδό : 200 τ.μ.

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης : 70%

Συντελεστής δόμησης : 1.00

Αριθμός ορόφων : 2

Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίων 6.5 μ.

β. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου (α) άρθρα και οικοδομήσιμα τα οικόπεδα :

1. Τα οποία προ 12-6-87 (ΦΕΚ 846/Δ/7-9-87) είχαν :

Ελάχιστο πρόσωπο 8 μ.

Ελάχιστο εμβαδό 150 τ.μ.

2. Με όποιες διαστάσεις είχαν προ 2-7-68 (ΦΕΚ 111/68)

3. Επιπλέον των παραπάνω προϋποθέσεων της παραγράφου (β) άρθρα και

οικοδομήσιμα θεωρούνται τα οικόπεδα εφόσον στο οικοδομήσιμο

τμήμα

τους εγγράφεται κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια 25 μ² και

ελάχιστη

διάσταση 4 μ.

γ. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου (α) ορίζεται συντελεστής δόμησης 1.2 για τα οικόπεδα εμβαδού μικρότερου των 200 μ² εφόσον η συνολική επιφάνεια των ορόφων δεν υπερβαίνει τα 200 μ².

B. Τομέας II

α. Ελάχιστο πρόσωπο : 15 μ.

Ελάχιστο εμβαδό : 400 τ.μ.

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης : 40%

Συντελεστής δόμησης : 0.6

Αριθμός ορόφων : 2

Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίων 7.5 μ.

β. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου (α) θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα οικόπεδα τα οποία έχουν τις προϋπόθεσης της παραγράφου (Α.Β) του παρόντος (που αναφέρονται στον τομέα Ι).

γ. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου (α) ορίζεται συντελεστής δόμησης 1.2 για τα οικόπεδα που έχουν εμβαδό μικρότερο των 400 μ² εφόσον η ολική επιφάνεια δεν υπερβαίνει τα 240 μ².

Γ. Επιπλέον των παραπάνω όρων και περιορισμών δόμησης προτείνεται να εφαρμόζονται και στους δυο τομείς Ι και ΙΙ τα παρακάτω , για την ανέγερση νέων και την αποκατάσταση υπάρχόντων κτιρίων :

1. Τα κτίρια καλύπτονται με τετράρριχτη στέγη.
2. Το μέγιστο ύψος της στέγης ορίζεται σε 2 μ. με μέγιστη κλίση 30%. Η στέγη επιτρέπεται να κατασκευάζεται πάνω από το μέγιστο ύψος των κτιρίων αλλά μέσα σε ιδεατό στερεό.

3. Η ολοκλήρωση της κατασκευής της στέγης και της επικάλυψης της είναι υποχρεωτική αμέσως μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του φέροντα οργανισμού της οικοδομής και των τοίχων πλήρωσης και πριν από κάθε άλλη εργασία. Η κατασκευή της είναι υποχρεωτική έστω και αν επάνω από το κατασκευαζόμενο τμήμα της οικοδομής προβλέπεται στο μέλλον η κατασκευή επιπλέον ορόφου.

4. Η επικάλυψη της στέγης γίνεται υποχρεωτικά με κεραμίδια Βυζαντινού τύπου.

5. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1 του παρόντος επιτρέπεται μετά από έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) η δημιουργία ανοικτού χώρου (λιακωτού) με υποχώρηση του

ορόφου κατά τα υπάρχοντα παραδοσιακά πρότυπα του οικισμού. Στην περίπτωση αυτή το σθηθαίο του λιακωτού πρέπει να είναι συμπαγές.

6. Επιτρέπεται η τοποθέτηση θερμοσυλλεκτών με τις απόλυτα απαραίτητες διαστάσεις για τη σωστή λειτουργία ηλιακών θερμοσιφώνων που εξυπηρετούν τις ανάγκες του όλου κτιρίου , μόνο εφόσον τοποθετούνται παράλληλα και μέσα στα κεκλιμένα επίπεδα της στέγης σε ενιαίο πλαίσιο για κάθε κτίριο.

7. Απαγορεύεται η κατασκευή κτιρίων σε υποστυλώματα (ΠΙΛΟΤΙΣ).

8. Απαγορεύεται η κατασκευή οποιουδήποτε φέροντος ή αρχιτεκτονικού στοιχείου από εμφανές σκυρόδεμα.

9. Τα κουφώματα να είναι ξύλινα.

10. Η σχέση του πλάτους των εξωτερικών ανοιγμάτων προς το ύψος είναι 1:2 περίπου σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα της περιοχής. Επιτρέπεται μετά από έγκριση της αρμόδιας επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) στο ισόγειο των κτιρίων , όταν χρησιμοποιείται για επαγγελματική στέγη η ως άνω σχέση πλάτους και ύψους των εξωτερικών ανοιγμάτων να διαφοροποιηθεί. Πάντως απαγορεύονται τα συνεχή οριζόντια ανοίγματα στις όψεις των κτιρίων.

11. Το μέγιστο πλάτος των εξωστών καθορίζεται σε 1.20 μ. το μήκος των εξωστών στις όψεις των κτιρίων και το είδος των κιγκλιδωμάτων κατασκευάζονται σύμφωνα με τον επικρατούντα στην περιοχή παραδοσιακό τύπο και κατά τις αποδείξεις της αρμόδιας επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ). Πάντα το μέγιστο μήκος των εξωστών δεν επιτρέπεται να ξεπερνά το τριπλάσιο του ανοίγματος της μπαλκονόπορτας. Απαγορεύονται οι συνεχείς εξώστες σε όλο το μήκος των όψεων και τα συμπαγή σθηθαία στους ανοικτούς εξώστες. Οι εξώστες στηρίζονται σε φουρούσια από σίδερο , μάρμαρο ή μπετό (επιχρισμένο).

12. Το είδος , οι διαστάσεις και η θέση των επιγραφών , των διαφημίσεων και των σκιάδων (τέντες) ελέγχονται από την αρμόδια επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ). Επιτρέπονται μόνο οι περιορισμένων διαστάσεων επιγραφές ή διαφημίσεις , εφόσον αυτές δεν

καλύπτουν και δεν παραμορφώνουν αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία των κτιρίων , δεν παραβλάπτεται περιβάλλον χώρος τους εφόσον τοποθετούνται στο χώρο του οικοπέδου τους και δεν παραβλέπεται το φυσικό και δομημένο περιβάλλον εφόσον τοποθετούνται σε κοινόχρηστους χώρους.

13. Απαγορεύεται στις εξωτερικές όψεις του κτιρίου η χρήση εμφανών στοιχείων αλουμινίου. Επίσης απαγορεύονται ορθομαρμαρώσεις , επενδύσεις με μάρμαρα και γύψινες διακοσμήσεις.

14. Υπάρχοντα κτίρια από λιθοδομή απαγορεύεται να επιχριώνονται. Προσθήκη κατ' έκταση ή καθ' ύψος επί των ανωτέρω κτιρίων γίνεται με λιθοδομή.

15.α. Η τοποθέτηση του κτιρίου μέσα στο οικόπεδο γίνεται έτσι ώστε :

α. Να μην βλάπτεται ο πολεοδομικός ιστός του οικισμού.

β. Να μην προστατεύονται βασικά σημεία θέας των κοινόχρηστων χωρών.

γ. Να μην προστατεύεται κατά το δυνατόν η θέα των όμορων οικοπέδων.

δ. Να μην διαμορφώνονται υποβαθμισμένοι ελεύθεροι χώροι ανάμεσα σε όμορες ιδιοκτησίες.

15.β. Η Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) εγκρίνει τη θέση του κτιρίου στο οικόπεδο , τη σύνθεση των όγκων του και επιβάλλει επιπλέον περιορισμούς ως προς την κλίμακα του όγκου του κτιρίου , με τη διάσπαση του σε περισσότερα του ενός κτιρίου , ώστε να προστατεύονται τα υπάρχοντα όμορα παραδοσιακά κτίρια.

Επίσης η ΕΠΑΕ εγκρίνει την αρχιτεκτονική μορφή των όψεων των κτιρίων , την χρωματική επεξεργασία τους , τα χρησιμοποιούμενα υλικά και τον τρόπο κατασκευής ώστε η γενική εμφάνιση του όγκου και της μορφολογίας του κτιρίου να προσαρμόζεται στα παραδοσιακά πρότυπα της περιοχής.

16. Οι περιφράξεις των οικοπέδων κατασκευάζονται ως προς το υλικό , την μορφή και το ύψος κατά τα παραδοσιακά πρότυπα. Επιτρέπεται η κατασκευή κτιστού περιφράγματος μέχρι ύψους 2.20 μ.

17. Για οποιοδήποτε οικοδομική εργασία (ανέγερση νέου κτιρίου , κατεδάφιση ετοιμόρροπου ή μη κτιρίου , επισκευή , αποκατάσταση , προσθήκη

, καθαίρεση στοιχείων , διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντα χώρου) απαιτείται η έγκριση από την ΕΠΑΕ.

18. Κάθε εργασία διαμόρφωσης κοινόχρηστων χώρων που εκτελείται από την δημοτική αρχή και κάθε έργο υποδομής (ΔΕΗ , ΟΤΕ κ.λ.π) εγκρίνεται προηγουμένως από την ΕΠΑΕ και εναρμονίζεται με την υφιστάμενη φυσιογνωμία της περιοχής. Ειδικότερα η τοποθέτηση μετρητών ηλεκτρικού ρεύματος και κάθε στοιχείο παροχής πρέπει να τοποθετείται σε μη εμφανές σημείο.

19. Για την επισκευή και αποκατάσταση παλαιών κτιρίων , αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής (τούτου αποδεικνυόμενα με φωτογραφίες θεωρημένες από τον Δήμαρχο ή την Αστυνομική Αρχή) κατά την κρίση της ΕΠΑΕ , χορηγείται άδεια οικοδομής έστω και αν οι απαιτούμενες να εκτελεσθούν εργασίες αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος διατάγματος τις αναφερόμενες στο μέγιστο ποσοστό κάλυψης , μέγιστο ύψος , και συντελεστή δόμησης. Ειδικώς προκειμένου περί ερειπωμένων κτισμάτων επιτρέπεται η αναστήλωση τους έστω και αν οι απαιτούμενες εργασίες αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος διατάγματος. Η αναστήλωση επιτρέπεται ύστερα από τεκμηριωμένη έρευνα που αποδεικνύει την ακριβή αρχική μορφή του κτίσματος.

3. Χρήσεις γης

α. Μέσα στο προτεινόμενο όριο του παραδοσιακού τμήματος του οικισμού και συγκεκριμένα στους οικοδομήσιμους χώρους που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα (6 πινακίδες) με το στοιχείο Α επιτρέπεται η χρήση γενικής κατοικίας όπως προσδιορίζεται με το άρθρο 5 του Π. Δ/γματος 81/80 (ΦΕΚ 27Α).

Για τις χρήσεις εστιατόρια , αναψυκτήρια , ταβέρνες και κέντρα διασκέδασης απαγορεύεται να υπάρχουν εγκαταστάσεις μουσικής με ενισχυτές ήχου.

β. Στους υπόλοιπους οικοδομήσιμους χώρους επιτρέπεται η χρήση αμιγούς κατοικίας όπως προσδιορίζεται με το άρθρο 4 του Π. Δ/τος 81/80.

Γ. Για την εγκατάσταση κάθε άλλης χρήσης εκτός κατοικίας , μέσα στο όριο του παραδοσιακού τμήματος του οικισμού , επιβάλλεται η προέγκριση της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) ως προς την θέση , το μέγεθος και το είδος της υπό εγκατάστασης χρήσης.

Τα κοινωνικά στρώματα που διαμορφώθηκαν στο Κρανίδι τον προηγούμενο αιώνα , επιδράσανε αποφασιστικά στη δομή και εξέλιξη της κατοικίας. Κύρια χαρακτηριστικά της κοινωνικής διαστρωμάτωσης είναι το επάγγελμα (ο τρόπος που γίνεται η κατανομή της εργασίας) και η εισοδηματική διαίρεση (ο τρόπος που αμείβεται η εργασία). Το επάγγελμα επομένως και οι οικονομικές δυνατότητες της οικογένειας εκφράζουνε την θέση της στην κοινωνική διαστρωμάτωση.

Οι αγροτικές κατοικίες αποτελούν την μεγαλύτερη κατηγορία σπιτιών στο Κρανίδι. Επειδή οι φτωχοί ναυτικοί εξασκούσαν παράλληλα και το επάγγελμα του αγρότη , οι κατοικίες των αγροτών και των φτωχών ναυτικών δεν ξεχωρίζονται. Γι' αυτό θα τις μελετήσουμε σαν μια κατηγορία.

Τα αγροτικά είναι μακρόστενα ορθογώνια και συνήθως διώροφα. Κάθε όροφος χωρίζεται σε τρεις χώρους. Στη μέση υπάρχει χώλ με χώρισμα κάθετο και δωμάτια δεξιά και αριστερά. Στον όροφο ανεβαίνει κανείς με πέτρινη σκάλα εξωτερική ή εσωτερικά από καταπακτή.

Εκείνο που χαρακτήριζε την παραγωγή στο Κρανίδι του περασμένου αιώνα είναι οι προβιομηχανικές σχέσεις παραγωγής στη γεωργία. Ο γεωργός δεν έχει ακόμα αποχωριστεί από τα μέσα παραγωγής και η κατοικία του χρησιμεύει και στο επάγγελμα του πράγμα που εκφράζεται έντονα στη δομή της.

Η αυλή οργανώνεται ουσιαστικά με βάση τις ανάγκες αυτής της παραγωγής. Περιέχει : αποθήκες ,
στάβλο ,

πατητήρι ή λιοτρίβι ,
φούρνο ,
χώρους για κατοικίδια ζώα ,
και μικρούς χώρους (αποθήκευση της παραγωγής).

Επειδή πολλές φορές η κατοικία δεν αρκεί για την αποθήκευση ή για τον σταβλισμό , χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες αυτές βοηθητικοί και κύριοι χώροι στο εσωτερικό της κατοικίας , (όπως π.χ. στάβλοι ή αποθήκες στο ισόγειο ή ημιυπόγειο , αποθήκη ακόμα και στη σάλα).

Επειδή η αγροτική παραγωγή και πολυκαλλιέργεια απαιτεί συνεχή και καθημερινή δουλειά στην ύπαιθρο και επειδή η παραγωγή εξελίσσεται ακόμη και στην αυλή , η αγροτική ζωή του σπιτιού οργανώνεται βασικά στον εξωτερικό χώρο. Ετσι ουσιαστικά στην καθημερινή ζωή χρησιμοποιούνται περιορισμένοι εσωτερικοί χώροι.

Γενικά τον χειμώνα χρησιμοποιούνται πολύ λιγότεροι χώροι από ότι το καλοκαίρι και συγκεκριμένα μόνο οι χώροι του ισογείου , που έχουν για λόγους οικονομίας θέρμανσης περιορισμένο αριθμό και μικρό μέγεθος ανοιγμάτων. Το ισόγειο έτσι μπορεί να θεωρηθεί σαν χειμωνιάτικο. Το τζάκι στην κουζίνα γίνεται το κέντρο συγκέντρωσης της ζωής του σπιτιού , εκεί μαγειρεύεται το φαγητό , αυτό ζεσταίνει το χώρο και το νερό. Αντίθετα το καλοκαίρι η λειτουργία του ύπνου μεταφέρεται και στον όροφο , προεκτείνεται στην αυλή ή στο κτήμα.

Γενικά οι λειτουργίες μοιράζονται στους δυο ορόφους. Ο όροφος έχει περισσότερα και μεγαλύτερα ανοίγματα και η σάλα , κύριος χώρος υποδοχής , που ανοίγεται σπάνια , είναι ο μεγαλύτερος χώρος και ο πιο προσεγγμένος χώρος του σπιτιού. Εδώ πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η σάλα που ανοίγει σπάνια και που θεωρείται μικροαστική συνήθεια , συναντιέται ήδη στα αγροτικά σπίτια του Κρανιδίου από τον περασμένο αιώνα. Για την λειτουργία υποδοχής χρησιμοποιείται εκτός από την σάλα και την αυλή η οποία διαμορφώνεται με πεζούλια , κληματαριές και είναι τις περισσότερες φορές ιδιαίτερα φροντισμένη.

Παρατηρούμε ότι τα σπίτια των πλούσιων αγροτών δεν διαφέρουν από αυτά των φτωχών ως προς τη γενική μορφή και τη δομή , (διάταξη χώρου) , αλλά , ξεχωρίζουνε κύρια από το μέγεθος τους , (κτιρίου , αυλής αποθηκευτικών

χώρων) και από τις κατασκευαστικές λεπτομέρειες , (πλήθος και μέγεθος ανοιγμάτων , αριθμός τζακιών , τελειότητα των τελειωμάτων , οροφή στα δωμάτια , αριθμός στερνών).

Η μάντρα που περιβάλλει τα περισσότερα σπίτια δίνοντας και πλήρη οπτική μόνωση , έρχεται σαν αποτέλεσμα της ανάγκης προφύλαξης της περιουσίας. Απόδειξη είναι το γεγονός , ότι , τα σπίτια στην περιφέρεια του Κρανιδίου που ανήκουν σε ακτήμονες , δεν έχουν μάντρες.

Τα σπίτια είναι πέτρινα και έχουν ξύλινα πατώματα και στέγη. Το άνοιγμα της μικρότερης τους διάστασης καθορίζεται από τα μεγέθη των ξύλων που μπορούν να γίνουν δοκάρια και που υπάρχουν στην περιοχή. Οι τοίχοι είναι ασβεστωμένοι για λόγους υγραμόνωσης. Ακόμα , τα παράθυρα έχουν ξύλινα κουφώματα με τα τζαμιλίκια έξω από τα σκούρα που στερεώνονται με σιδερένιες μπάρες.

Οπωσδήποτε δεν μπορούμε να πούμε ότι ο τύπος αυτός του αγροτικού σπιτιού εμφανίστηκε έτσι από την αρχή. Η μορφή όμως αυτή φέρνει μέσα της μια παράδοση που δεν είναι τίποτα άλλο , παρά , η αποκρυστάλλωση της κάλυψη των αναγκών σε παλαιότερες εποχές. Έτσι ο αγροτικός τύπος προέρχεται από το πρωταρχικό ορθογώνιο μονόχωρο, που όλες οι λειτουργίες γίνονται μέσα του. Αργότερα ο τύπος αυτός χωρίστηκε με χώρισμα από σοβατισμένα σακιά για να χωριστούν οι άνθρωποι από τα ζώα. Ακόμα μεγαλύτερος χωρισμός των λειτουργιών δημιουργεί και δεύτερο χώρισμα στο σπίτι. Τέλος ο χωρισμός του σπιτιού σε χειμωνιάτικο και καλοκαιρινό , δημιουργεί τον καθ' ύψος διπλασιασμό του.

Οι ναυτικοί είναι οι αντιπρόσωποι μιας εμπορευματικής αστικής τάξης που εμφανίζεται στο Κρανίδι γύρω στο 1840. Τα σπίτια των καπετάνιων είναι συνήθως δίπατα με ισόγειο ή ημιυπόγειο. Είναι ορθογώνια ή σχεδόν τετράγωνα πέτρινα με στέγη ξύλινη. Η είσοδος γίνεται από το μέσο της μεγαλύτερης πλευράς και οι όροφοι επικοινωνούν με εξωτερική πέτρινη σκάλα , ή εσωτερική ξύλινη. Και στους δυο ορόφους υπάρχει ένα κεντρικό χώλ και δυο χώροι δεξιά και αριστερά , που υποδιαιρούνται συνήθως σε δυο μικρότερους.

Το επάγγελμα του ναυτικού έχει ουσιαστικές επιπτώσεις στη δομή του σπιτιού. Επειδή το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου λείπει από το σπίτι , η λειτουργία του σπιτιού έχει δυο φάσεις. Η μια όταν λείπει και η άλλη όταν επιστρέφει.

Το λίγο χρόνο που μένει ο καπετάνιος στο Κρανίδι , και επειδή ταυτόχρονα δεν έχει άλλη απασχόληση , έχει έντονη ανάγκη κοινωνικής ζωής και επαφής με τους συγχωριανούς του. Οργανώνει λοιπόν το σπίτι του έτσι ώστε οι χώροι υποδοχής να ανταποκρίνονται σ' αυτή τη συμπυκνωμένη κοινωνική ζωή. Έτσι οι χώροι υποδοχής καταλαμβάνουν ένα μεγάλο , κυρίαρχο μέρος του σπιτιού και πολλές φορές διαμορφώνονται μικρά δωμάτια στον δεύτερο όροφο για φιλοξενία. Στον όροφο αυτό υπάρχει η καλή σάλα που είναι πολύ μεγάλη και ανοίγει σπάνια , δυο τρεις φορές τον χρόνο , ενώ στον πρώτο όροφο υπάρχει μια σάλα πιο πρόχειρη για τις συνηθισμένες επισκέψεις. Στον ίδιο όροφο υπάρχει ακόμα το καθημερινό που χρησιμοποιείται και σαν τρίτος χώρος υποδοχής. Αντίστοιχα ιεραρχείται η προβολή και η φροντίδα κάθε χώρου.

Συχνά η ναυτική οικογένεια έχει και κτηματική περιουσία , πράγμα που δημιουργεί την ανάγκη για βοηθητικούς και αποθηκευτικούς χώρους στην αυλή , όπως και στην αγροτική κατοικία. Όταν δεν υπάρχει αγροτική παραγωγή , η αυλή απογυμνώνεται από τις αγροτικές λειτουργίες της και γίνεται μόνο χώρος κοινωνικής προβολής και επαφής. Ταυτόχρονα ελαττώνεται πολύ το μέγεθος της.

Οι ναυτικοί είναι οι πρώτοι που στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο , γιατί δεν έχουν ανάγκη να τα απασχολήσουν στη δουλειά. Γι' αυτό οι λειτουργίες φαγητού , κοινωνικής επαφής , ύπνου και μελέτης διαχωρίζονται. Η κουζίνα είναι στο ισόγειο πίσω από το καθημερινό και δυο υπνοδωμάτια βρίσκονται στον όροφο για το ξεχώρισμα των γενιών , χωρίς όμως να λείπει και η άμεση εποπτεία των γονέων.

Η οικονομική άνεση των καπεταναίων φαίνεται μέσα από τον όγκο και το μέγεθος της κατασκευής (τρεις όροφοι , διπλάσια σπίτια σε σύγκριση με τα αγροτικά. Ο διπλασιασμός αυτός των χώρων οφείλεται στη δυνατότητα

μεταφοράς και τοποθέτησης του μεσοδικίου. Το μεσοδίκι είναι συνήθως παλιό κατάρτι και καλύπτει ανοίγματα από 7 έως 10 μέτρα. Η οικονομική άνεση φαίνεται στη γενική κατασκευή και δομή του σπιτιού. Οι φέροντες τοίχοι φθάνουν μερικές φορές το πάχος 1.20m , η πέτρα που χρησιμοποιείται είναι πελεκητή , ιδίως στις γωνίες και τα παράθυρα του σπιτιού (όπως χαρακτηριστικά μας είπαν μια πελεκητή πέτρα χρειαζόταν ένα μεροκάματο για να κατασκευασθεί). Τα ανοίγματα πολλαπλασιάζονται και μεγεθύνονται. Τοποθετούνται τζάκια και στους δυο ορόφους. Οι κύριοι χώροι είναι στρωμένοι με ξύλο , ενώ οι βοηθητικοί και η αυλή με μαλτεζόπλακες. Τα σκούρα των παραθύρων είναι ξύλινα , ταβλαδωτά , βαρεία και κλείνουν με σιδερένιες μπάρες. Τα εσωτερικά δρύινα κουφώματα , οι σκαλιστοί όροφοι , η διακόσμηση των τζακιών , των τοίχων και των ταβανιών , είναι πρόσθετα δείγματα της οικονομικής άνεσης.

Το ναυτικό επάγγελμα ακμάζει την εποχή της αυτοδύναμης παραγωγής προτύπων κατοικίας στο Κρανίδι γι' αυτό τα ναυτικά σπίτια παρά τις διαφορές που επισημάναμε , εξελίσσουν τον αγροτικό τύπο και δεν μιμούνται αστικά νεοκλασικά πρότυπα. Και αυτό , παρόλο που οι ναυτικοί ταξιδεύουν και θα μπορούσαν να επηρεαστούν από διάφορα ξένα πρότυπα.

Στην κατηγορία των εμπορικών περιλαμβάνονται τα σπίτια των εμπόρων και των βιοτεχνών. Κοινό χαρακτηριστικό των σπιτιών αυτών είναι η ολοκληρωτική ενσωμάτωση του χώρου δουλειάς μέσα στην κατοικία. Ο βιοτέχνης χρησιμοποιεί το μαγαζί για την παραγωγή και την έκθεση των προϊόντων , ο έμπορος για την επίδειξη και την εμπορία των προϊόντων , που τις περισσότερες φορές εισάγονται. Γι' αυτό και τα σπίτια των εμπόρων και βιοτεχνών παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες και εξετάζονται συγχρόνως.

Τα εμπορικά δεν είναι ένας τόσο ομοιογενής τύπος όσο τα αγροτικά και τα ναυτικά. Όταν το μαγαζί χτίζεται από την αρχή μαζί με το σπίτι τότε βρίσκεται στο ισόγειο του βασικού όγκου του σπιτιού , ενώ όταν χτίζονται με κάποια χρονική διάφορα , το μαγαζί βρίσκεται δίπλα στο βασικό όγκο του σπιτιού και συνδέεται με αυτό , μέσω της αυλής ή από το ισόγειο.

Τα σπίτια των εμπόρων χαρακτηρίζονται από την ανάγκη μεγάλων αποθηκευτικών χώρων. Έτσι συνήθως υπάρχει πατάρι στο μαγαζί , που χρησιμεύει για αποθήκη , αλλά συγχρόνως υπάρχουν κι άλλοι χώροι πίσω και κάτω από το μαγαζί για τον ίδιο σκοπό. Οι αποθηκευτικοί χώροι είναι ακόμα μεγαλύτεροι στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης είναι σύγχρονα και κτηματίας.

Στο σπίτι που βρίσκεται πάνω από το μαγαζί υπάρχει κάποιιο παράθυρο που βλέπει μέσα στο χώρο του μαγαζιού , ώστε να μπορεί ο ιδιοκτήτης να επιβλέπει την λειτουργία του μαγαζιού.

Τέλος η αυλή , που δεν παίζει ουσιαστικό ρόλο στην παραγωγική διαδικασία , είναι συνήθως πολύ μικρή με ελάχιστους βοηθητικούς χώρους σ' αυτήν.

Οι χώροι υποδοχής των εμπόρων είναι πολύ μικρότεροι και πιο διασπασμένοι από των ναυτικών , παρά την εξίσου υψηλή οικονομική τους στάθμη , γιατί η ζωή τους δεν έχει την έντονη κοινωνικότητα των ναυτικών.

Στις οικογένειες των εμπόρων υπάρχει εσωτερικός καταμερισμός της εργασίας αρκετά προχωρημένος και γι' αυτό υπάρχουν ξεχωριστά δωμάτια για τις διάφορες ηλικίες. Παρ' όλα αυτά , όλη η οικογένεια απασχολείται κατά καιρούς στο μαγαζί , γι' αυτό και ο χώρος είναι οργανικά δεμένος με τον υπόλοιπο όγκο του σπιτιού και συμμετέχει στη λειτουργία του.

Οι χώροι του εμπορικού σπιτιού είναι ανεξάρτητοι από το μέγεθος της οικογένειας του έμπορου , αλλά είναι σχετικοί με την οικονομική του κατάσταση και την κοινωνική του θέση. Έτσι σε εποχές ανάπτυξης του εμπορίου , βλέπουμε να χτίζονται μεγάλα και πολυτελή σπίτια με μαστόρους και υλικά φερμένα από την Αθήνα. Δείγματα της υψηλής κοινωνικής στάθμης των εμπόρων αποτελούν το αποχωρητήριο που μπαίνει στο ισόγειο του σπιτιού καθώς και τα πολύ καλής ποιότητας υλικά που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή. Τα υλικά αυτά βασικά είναι η πέτρα και το ξύλο καθώς και μεγάλες ποσότητες σιδήρου , είτε σαν σιδεροδεσιές , για να κάνουν τις κατασκευές αντισεισμικές , είτε σαν διακοσμητικά στοιχεία , (μπαλκόνια κ.λ.π.). η πέτρα είναι πελεκητή , ένα ακόμα στοιχείο της καλής οικονομικής κατάστασης του εμπόρου.

Η στέγη του σπιτιού είναι ξύλινη , ενώ η στέγη του μαγαζιού είναι με μαλτεζόπλακες (όταν διαχωρίζεται από τον όγκο του σπιτιού) και χρησιμεύει σαν εξώστης.

Η διαμόρφωση στο εσωτερικό είναι απλή , αλλά περιποιημένη. Τα δρύινα κουφώματα και τα πολυτελή έπιπλα είναι μόνιμο στολίδι του σπιτιού.

Τα εμπορικά στην πρώτη φάση της ιστορίας του Κρανιδίου , που εξετάζουμε , έχουν μεγάλη ομοιότητα στη δομή και στην κατασκευή και μορφολογία με τα αγροτικά και τούτο γιατί η αυτονομία της παραγωγής του Κρανιδίου κάνει και τα δυο στρώματα να έχουν κοινές ανάγκες και πρότυπα. Έτσι ο όροφος έχει την τυπική διάταξη του αγροτικού σπιτιού , δηλαδή τρεις χώρους με είσοδο στη μέση και δωμάτια δεξιά και αριστερά καθώς και μικρό δωματιάκι πίσω από το χώλ. Πολλές φορές υπάρχει και τέταρτο δωμάτιο που χρησιμοποιείται για καθιστικό και πρόχειρο σαλόνι. Το ισόγειο καθορίζεται από το χώρο του μαγαζιού , ενώ οι όροφοι συνδέονται με καταπακτή και εξωτερική πέτρινη σκάλα.

Όταν πλέον παύουν να παράγονται αυτόνομα πρότυπα από την κοινωνία του Κρανιδίου , οι έμποροι είναι οι πρώτοι που χρησιμοποιούν ξενόφερτες μορφές στα σπίτια τους , γιατί άλλωστε είναι οι μόνοι που έχουν την οικονομική δυνατότητα αυτή την εποχή (γύρω στο 1900) και έρχονται σε επαφή με τους τόπους παραγωγής τους. Έτσι τα σπίτια τους αποκτούν έντονα νεοκλασικίζοντα στοιχεία και πλησιάζουν περισσότερο τα αστικά σπίτια της Αθήνας παρά τα Κρανιδιώτικα. Πολλές φορές χτίζονται με σχέδιο αρχιτέκτονα που τροποποιείται αργότερα ανάλογα με τις ανάγκες της οικογένειας. Τα σπίτια αυτά έχουν τη δομή αστικού σπιτιού , δηλαδή διάδρομος στη μέση με ξύλινη σκάλα στο βάθος και δωμάτια δεξιά και αριστερά. Ακόμα τα μορφολογικά τους χαρακτηριστικά δεν μοιάζουν καθόλου με τα σπίτια του Κρανιδίου. Έτσι η πέτρα σοβατίζεται εξωτερικά και αρχίζουν να χρησιμοποιούνται διάφορα διακοσμητικά στοιχεία όπως επιστήλια , ακροκέραμα , διακοσμημένες σιδεριές και φουρούσια στα μπαλκόνια , παραστάδες , ταράτσες με κολονάκια κ.λ.π. Πολλές φορές χρησιμοποιείται ο σοβάς για να απομιμείται ακριβότερα υλικά , όπως μάρμαρο κ.λ.π. Οι ίδιες αρχές επιδρούν και στο εσωτερικό. Τα ξύλινα ταβάνια έχουν

αντικατασταθεί με σοβά ζωγραφισμένο. Οι ζωγραφιές επεκτείνονται και στους τοίχους ενώ μιμούνται υλικά όπως το μάρμαρο ή το ξύλο.

Τα εμπορικά πάντως είναι τα πρώτα σπίτια που εκφράζουν έντονα την παρακμή του Κρανιδίου και τη μίμηση.

Τα περισσότερα καινούργια σπίτια χτίζονται έξω από το παλιό Κρανίδι , γιατί μέσα στο χωριό δεν υπάρχουν ακάλυπτα οικόπεδα ,ενώ οι δρόμοι είναι πολύ στενοί και η μεταφορά υλικών μάλλον δύσκολη. Είναι χτισμένα με μπετόν και τούβλα και πολλές φορές βρίσκονται πάνω σε πυλωτή.

Τα σπίτια δεν επηρεάζονται άμεσα στη δομή τους από το επάγγελμα του ιδιοκτήτη αλλά από την οικονομική του κατάσταση , γιατί το σπίτι δεν χρησιμοποιείται πλέον και σαν χώρος εργασίας όπως παλιότερα. Και τούτο γιατί οι κάτοικοι των σπιτιών είτε ασχολούνται με τον τριτογενή τομέα , είναι δηλαδή υπάλληλοι , είτε έχουν το μαγαζί τους κάπου αλλού.

Αλλωστε η τάση εξέλιξης της γεωργίας σε μορφές συνεταιρισμού και εκμηχάνισης της μεταφέρει τους αποθηκευτικούς χώρους και τους χώρους επεξεργασίας της παραγωγής από τις γεωργικές κατοικίες σε κοινούς εξειδικευμένους χώρους. Ετσι η αυλή δεν συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία , είναι εντελώς ανοργάνωτη , και χρησιμεύει μόνο για να παίζουν τα παιδιά. Γι' αυτό άλλοτε δεν είναι καθόλου περιφραγμένη και άλλοτε περιβάλλεται από κάγκελα που απλώς χρησιμεύουν για την οριοθέτηση του οικοπέδου.

Στη σύγχρονη οικογένεια η εσωτερική κατανομή της εργασίας έχει προχωρήσει πολύ και κάθε μέλος της οικογένειας έχει ξεχωριστή απασχόληση σε μεγάλα διαστήματα της ημέρας. Εντονη λοιπόν είναι η ανάγκη χώρων για την κάλυψη διαφορετικών δραστηριοτήτων. Ετσι υπάρχουν π.χ. μικρά δωμάτια για τα παιδιά , για να μπορούν να διαβάζουν χωρίς να ενοχλούνται από τις άλλες λειτουργίες του σπιτιού. Υπάρχει και η κρεβατοκάμαρα των γονέων που είναι πιο μεγάλη , αλλά δεν χρησιμοποιείται για άλλες δραστηριότητες εκτός από τον ύπνο.

Με το πέρασμα από τη γεωργική απασχόληση στην αστικοποίηση , επειδή οι γυναίκες δεν εργάζονται με τον άντρα τους , έχουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο και επομένως δέχονται και κάνουν περισσότερες επισκέψεις. Η

κουζίνα χρησιμοποιείται σαν χώρος κοινωνικής επαφής με τα μέλη της οικογένειας και σαν χώρος υποδοχής γι' αυτό και τις περισσότερες φορές η σκάλα υπηρεσίας , που οδηγεί κατευθείαν στην κουζίνα , βρίσκεται σε πιο κεντρικό σημείο και χρησιμοποιείται πιο συχνά από την σκάλα που οδηγεί στην κύρια είσοδο του σπιτιού.

Οι οικογένειες που χτίζουν τα καινούργια σπίτια είναι συνήθως μέσου εισοδήματος , οι πλούσιοι έχουν ένα αρκετά καλό σπίτι που ξέρουν την αξία του και προφανώς δεν το γκρεμίζουν ούτε το εγκαταλείπουν , αλλά το εκσυγχρονίζουν , αφού άλλωστε έχει αρκετούς χώρους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Αντίθετα , οι πολύ φτωχοί δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να χτίσουν ένα καινούργιο σπίτι.

Το μοντέρνο σπίτι χτίζεται σταδιακά , για οικονομία κεφαλαίου και παρακολουθεί την εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας , αλλά , πάντα προβλέπεται επέκταση που θα πραγματοποιηθεί στην πρώτη ευκαιρία. Τα περισσότερα νέα σπίτια είναι κτισμένα σε πυλωτή με προοπτική να κτιστεί στο ισόγειο διαμέρισμα για νοικίασμα. Συνήθως η φέρουσα κατασκευή συμπληρώνεται σ' όλη της την έκταση από το πρώτο κιόλας στάδιο , ενώ ο κλειστός χώρος επεκτείνεται σταδιακά λόγω του ότι χρειάζεται μεγάλο αρχικό κεφάλαιο. Έτσι κομμάτια του σπιτιού μένουν για αρκετό χρόνο γυμνά δίνοντας στα περισσότερα σπίτια την μορφή του μισοτελειωμένου.

Τα καινούργια υλικά , που είναι πολύ πιο ελαφρά από την πέτρα , προσφέρονται για μεγαλύτερη ποικιλία κατασκευών για κάθε σπίτι. Ακόμα έχουν την δυνατότητα γρήγορης και φθηνής κατασκευής. Ένα βασικό πλεονέκτημα των καινούργιων σπιτιών είναι ότι έχουν από την αρχή τις διάφορες παροχές , (φως , νερό , αποχέτευση) , ενώ στα παλιά σπίτια μπαίνουν εκ των υστέρων και δύσκολα.

Ομως παρά τις εξυπηρετήσεις που προσφέρουν , έχουν σοβαρά προβλήματα υγρασίας και θερμομόνωσης που δεν μπορούν να λυθούν παρά μόνο με μεγαλύτερα έξοδα στην κατασκευή , ενώ στα παλιά το πρόβλημα είναι λυμένο από την αρχή με τους χοντρούς φέροντες τοίχους και την σκεπή.

Το σχέδιο του μοντέρνου σπιτιού γίνεται συνήθως από τον υπομηχανικό που δουλεύει με γνώμονα την απλούστευση της κατασκευής, την οικονομία στα υλικά και την αντίστοιχη αύξηση του κέρδους. Επιπλέον επειδή ο σκελετός χύνεται όλος μαζί σε αντίθεση με τα παλιά σπίτια που χτίζονταν σταδιακά, οι δυνατότητες παρέμβασης του ιδιοκτήτη είναι πολύ περιορισμένες. Όταν ο σκελετός έχει πια χυθεί, οι μετατροπές που μπορούν να γίνουν εκ των υστέρων στο εσωτερικό είναι πολύ περιορισμένες, γιατί εξαρτώνται από τα υποστυλώματα και τα δοκάρια, ενώ στα πέτρινα σπίτια τα χωρίσματα είναι τελείως ανεξάρτητα από τα φέροντα στοιχεία.

Το νομικό πλαίσιο με τους όρους δόμησης επεμβαίνει άμεσα στη διαμόρφωση των καινούργιων σπιτιών, σε αντίθεση με τον εθιμικό τρόπο κατασκευής. Έτσι τα νέα σπίτια βρίσκονται στην μέση του οικοπέδου γιατί υπάρχει πανταχόθεν ελεύθερο σύστημα που χωρίζει την αυλή σε ζώνες γύρω από το σπίτι, αφαιρώντας κάθε περιθώριο χρησιμοποίησης της.

Τα καινούργια σπίτια κτίζονται χωρίς οι ιδιοκτήτες τους να έχουν αφομοιώσει τα νέα υλικά, τις δυνατότητες τους και τα μειονεκτήματά τους. Γι' αυτό δεν εκπληρώνουν πάντα το σκοπό τους, που είναι η παροχή περισσότερων υλικών ανέσεων και εξυπηρητήσεων. Απλώς εκτιμώνται γιατί αντιπροσωπεύουν την αστική πρόοδο και την οικονομική και κοινωνική προβολή, αφού χτίζονται σε εποχή που χαρακτηρίζεται από έντονη προσπάθεια επίδειξης. Σε τούτο βοηθούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, διαφήμιση, περιοδικά κ.λ.π.), που με τον τρόπο που εμφανίζουν την κοινωνική πραγματικότητα μεταβάλλουν τα αντικείμενα σε σύμβολα μιας καταστάσεως, τις αξίες χρήσης σε αξίες επίδειξης, π.χ. το μάρμαρο, ακόμα και η απομίμηση μαρμάρου είναι σύμβολο κοινωνικής ανόδου και συμμετοχής σε μια ορισμένη κοινωνική τάξη.

Αυτή η διάθεση επίδειξης συνυφασμένη σε μια διάθεση αντιγραφής εμποδίζει την συνειδητοποίηση των πραγματικών αναγκών που προκύπτουν από τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής. Οι διαστάσεις και οι σχέσεις των χώρων δεν έχουν εκτιμηθεί σωστά, έτσι ούτε τα έπιπλα μπορούν να λειτουργήσουν, και ταυτόχρονα δημιουργούνται προβλήματα κυκλοφορίας. Για

την σύνδεση των χώρων με διαφορετικές λειτουργίες , χρησιμοποιείται το χώλ που πολλές φορές παίρνει μεγάλες διαστάσεις χωρίς όμως να αποκτάει κάποια άλλη έννοια εκτός από την προσπέλαση ή το πολύ πολύ ανεπίσημη υποδοχή. Ο εξοπλισμός των χώρων γίνεται με έπιπλα καινούργια , φθηνές απομιμήσεις ξενόφερτων προτύπων. Ανάμεσα στα καινούργια αντικείμενα υπάρχουν και λίγα παλιά υπό μορφή ενθυμίων χωρίς καμία χρήση απλώς για διακοσμητικούς λόγους.

Η διακόσμηση της όψεως έχει σα κυρίαρχο πρότυπο έμπνευσης και μίμησης την μεσοαστική βίλλα και την πολυκατοικία , γι' αυτό υπάρχουν και πολλά στοιχεία - απομίμησης γιατί το εισόδημα των κατοίκων δεν τους επιτρέπει να χρησιμοποιήσουν τα πραγματικά. Συχνά στις όψεις , όταν δεν υπάρχουν ένθετα διακοσμητικά στοιχεία , το επίχρυσμα χρωματίζεται με έντονα και επιδεικτικά χρώματα.

Τα νέα σπίτια απομονώνουν τη ζωή περισσότερο στο σπίτι μια και δεν υπάρχει άμεση πρόσβαση στην αυλή. Οπωσδήποτε τα μπαλκόνια δεν μπορούν να συγκριθούν με τον χώρο της αυλής.

Σύμφωνα με την υπάρχουσα κατάσταση στο Κρανίδι υπάρχουν διάφορα προβλήματα που έχουν να κάνουν με το κυκλοφοριακό , την έλλειψη χώρων στάθμευσης και το ρυμοτομικό σχεδιασμό. Ακόμα είναι εμφανές και το πρόβλημα της έλλειψης ελεύθερων χώρων όπως πάρκα , πλατείες , παιδικές χαρές και αθλοπαιδίες. Ολα τα παραπάνω φαινόμενα επηρεάζουν αρνητικά την ζωή των κατοίκων της πόλης. Γι' αυτό το λόγο είναι αναγκαίο να βρεθούν κάποιες λύσεις. Παλιότερα είχαν γίνει κάποιες προτάσεις που θα ανακούφιζαν τα έντονα προβλήματα , οι οποίες δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί. Οι προτάσεις αυτές αφορούν κυρίως μονοδρομήσεις , πεζοδρομήσεις και δημιουργία χώρων στάθμευσης στο σημερινό κέντρο της πόλης , δηλαδή στην άνω πλατεία όπου τις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων υπάρχει κυκλοφοριακή συμφόρηση καθώς στο σημείο αυτό υπάρχουν τα υπεραστικά λεωφορεία , τα τρία υποκαταστήματα των τραπεζών , τα ταξί και πολλά εμπορικά καταστήματα. Ξχοντας λοιπόν σαν επίκεντρο την επιφορτισμένη περιοχή της άνω πλατείας θα προτείνουμε κάποιες λύσεις.

Όπως φαίνεται και από το τοπογραφικό διάγραμμα της πινακίδας 6 η μελέτη αναθεώρησης και επέκτασης προβλέπει την μεταφορά του ΚΤΕΛ στην έξοδο προς το Πορτοχέλι απέναντι από το σημερινό γυμνάσιο και λύκειο της πόλης. Μ' αυτόν τον τρόπο ο χώρος του σημερινού ΚΤΕΛ μένει ελεύθερος για την ευκολότερη διακίνηση των πεζών και οχημάτων. Στο μέλλον σ' αυτό το χώρο θα γίνεται μόνο στάση και όχι στάθμευση των λεωφορείων. Παράλληλα επιτυγχάνεται μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων στην περιοχή αυτή. Θα ήταν καλό να μην υπάρχει διέλευση λεωφορείων και των υπόλοιπων οχημάτων από την πλατεία , αλλά η πυκνή δόμηση της περιοχής , η μη ύπαρξη δρόμου μεγαλύτερου που να μην διέρχεται από το κέντρο και η αδυναμία διαπλάτυνσης κάποιων άλλων καθιστά υποχρεωτική αυτή τη δίοδο. Για να αποφύγουμε την υποβάθμιση της περιοχής όπου θα μετακομίσει το ΚΤΕΛ , είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ελεύθερος χώρος με προϋποθέσεις πάρκου , παιδικής χαράς και χώρων αναψυχής.

Εκτός αυτού μπορεί να μονοδρομηθεί το τμήμα του δρόμου από την πλατεία μέχρι το γυμνάσιο - λύκειο με κατεύθυνση από το Κρανίδι προς το Πορτοχέλι. Το αντίθετο το ρεύμα δηλαδή από Πορτοχέλι προς το Κρανίδι θα κινείται από τη διασταύρωση πριν το γυμνάσιο - λύκειο , εν συνεχεία θα ανεβαίνει παράλληλα με το ρεύμα καθόδου και θα καταλήγει στο κάτω μέρος της πλατείας όπου ακολουθώντας την κυκλική διαδρομή θα σμίγει μετά την πλατεία με το ρεύμα καθόδου και θα συνεχίζει σαν δρόμος διπλής κατεύθυνσης όπως φαίνεται στον χάρτη. Η λύση της μονοδρόμησης ευνοεί την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος σ' αυτό το τμήμα της πόλης και την ευχέρεια δημιουργίας πεζοδρομίου εκατέρωθεν των δρόμων. Ειδικά στο ρεύμα προς το Πορτοχέλι η δημιουργία πεζοδρομιών είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή για την εμπορική κίνηση , αφού σήμερα η έλλειψη τους είναι αισθητή.

Επιπλέον η κίνηση των πεζών και προπαντός η κίνηση των μαθητών του γυμνασίου και λυκείου από τους δρόμους θα είναι πολύ πιο εύκολη και ασφαλής. Ακόμα με την δενδροφύτευση και την δημιουργία παρτεριών ο χώρος θα αναβαθμιστεί δίνοντας ένα καλαίσθητο αποτέλεσμα. Στο δρόμο που φεύγει από την πλατεία προς την Ερμιόνη υπάρχει πεζοδρόμηση από την μια πλευρά

του. Δεν μπορεί να γίνει μονοδρόμηση αυτού του τμήματος διότι δεν υπάρχει κάποια εναλλακτική διαδρομή που να εξυπηρετεί και μεγάλα οχήματα.

Ενα άλλο σημαντικό ζήτημα που υπάρχει και διογκώνεται συνεχώς στο Κρανίδι είναι η έλλειψη χώρων στάθμευσης. Στην ευρύτερη περιοχή οι περισσότεροι έχουν δημιουργήσει ένα ιδιωτικό χώρο στάθμευσης. Έτσι εκεί το πρόβλημα δεν είναι τόσο οξύ. Στο εμπορικό κέντρο γύρω από την άνω πλατεία όμως το πρόβλημα είναι κάτι παραπάνω από έντονο. Εδώ και πολλά χρόνια υπάρχουν μικροί χώροι στάθμευσης, δημόσιοι, όπως στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου δυτικά της πλατειάς, στο χώρο απέναντι από την πυροσβεστική στον δρόμο προς Ερμιόνη και στην κάτω πλευρά της πλατειάς έχουν προβλέψει τουλάχιστον για την εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών τους και μερικών πελατών τους χώρους στάθμευσης.

Πρόσφατα στο χώρο της πυροσβεστικής η οποία μεταφέρθηκε στη θέση που ήταν ο αγροτικός συνεταιρισμός δημιουργήθηκε υπαίθριος χώρος στάθμευσης ο οποίος έχει χωρητικότητα περίπου εκατό αυτοκινήτων. Η παραπάνω ενέργεια ήταν ένα σοβαρό μέτρο στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Η θέση του χώρου αυτού είναι στο δρόμο από την πλατεία προς την Ερμιόνη και απέχει περίπου 100 μέτρα από το κέντρο.

Υπάρχει σκέψη για ένα υπόγειο χώρο στάθμευσης στην περιοχή μπροστά από το δημοτικό σχολείο. Το σημείο αυτό είναι κατηφορικό με έντονη υψομετρική διαφορά από το οίκημα του σχολείου μέχρι τα όρια του οικοδομικού τετραγώνου προς νότια. Οπότε ένα μέρος του προαυλίου χώρου θα σκαφτεί και θα δημιουργηθεί το παρκινγκ. Στην νότια πλευρά θα είναι η είσοδος - έξοδος των αυτοκινήτων όπως φαίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα της πινακίδας 6 της πολεοδομικής μελέτης αναθεώρησης και επέκτασης. Υπάρχει η δυνατότητα επίσης περιμετρικά του παρκινγκ να γίνουν κάποια μικρά καταστήματα δίνοντας ένα διαφορετικό χρώμα σ' αυτό το τμήμα της πλατειάς σχετικά με το χώρο στάθμευσης των ταξί δεν υπάρχει πρόβλημα διότι στο σημείο αυτό έχει το απαιτούμενο φάρδος ο δρόμος και δεν εμποδίζει την διέλευση των υπόλοιπων οχημάτων.

Γενικότερα το Κρανίδι εμφανίζει διάφορα αρνητικά φαινόμενα. Πολλά από αυτά συναντιόνται σ' όλη την Ελληνική επαρχεία. Κατά κύριο λόγο οφείλονται στην άναρχη και χωρίς υποδομή ανάπτυξη της , στην αδιαφορία των τοπικών αλλά και των κεντρικών διοικήσεων. Το Κρανίδι σαν μια μικρή περιφερειακή πόλη έχει έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα που εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στο κέντρο και κατά τις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων και των υπηρεσιών. Πολλοί Κρανιδιώτες αλλά και κάτοικοι των γύρω χωριών αναγκάζονται να μεταβούν στο κέντρο για διάφορους λόγους. Σαν συνέπεια του κυκλοφοριακού έχουμε την έλλειψη χώρων στάθμευσης. Η πόλη έχει αναπτυχθεί σε εποχή που οι ανάγκες των κατοίκων δεν απαιτούσαν φαρδύς δρόμους καθώς επίσης και μεγάλους ελεύθερους χώρους. Αυτή την μορφή τη διατήρησε μέχρι σήμερα γι' αυτό θα πρέπει οι επεμβάσεις μας για μεγαλύτερη ευρυχωρία και λειτουργικότητα να είναι τέτοιες ώστε να μην αλλοιώνουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα της.

Ενα άλλο σημαντικό πρόβλημα του Κρανιδίου αλλά και της γύρω περιοχής είναι αυτό της σωστής ύδρευσης. Το νερό παρέχεται είναι μεν αρκετό σε ποσότητα αλλά η ποιότητα του υστερεί. Αυτό οφείλεται στην ύπαρξη αλάτων που το κάνουν αλμυρό στη γεύση και προβληματικό στη χρήση. Το φαινόμενο αυτό γίνεται εντονότερο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της μεγάλης κατανάλωσης αλλά και της έλλειψης βροχοπτώσεων. Υπάρχουν κάποια κομμάτια παλαιού δικτύου με γερασμένους σωλήνες που δυσχεραίνουν ακόμα την κατάσταση. Η κακή κατάσταση του νερού δρα αρνητικά εκτός από την ύδρευση αλλά και στην άρδευση.

Εκτός των παραπάνω η πόλη υποφέρει και λόγω της αποχέτευσης. Το δίκτυο της αποχέτευσης δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί με συνέπεια να μην καλύπτει όλη την πόλη. Επίσης δεν έχει τεθεί ακόμα σε λειτουργία το εργοστάσιο βιολογικού καθαρισμού. Τα περισσότερα σπίτια εξυπηρετούνται με βόθρους οι οποίοι εκκενώνονται με βυτιοφόρα ανά τακτά διαστήματα. Τα λύματα των βυτιοφόρων αφήνονται ανεξέλεγκτα σε γύρω περιοχές με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του οικοσυστήματος. Στην τοποθεσία όπου συγκεντρώνονται τα απορρίμματα της περιοχής του Κρανιδίου έχει αρχίσει ο

κορεσμός. Είναι αναγκαίο να βρεθεί ένας νέος χώρος ο οποίος θα πληρεί όλες της αναγκαίες προϋποθέσεις για τη σωστή λειτουργία του αλλά και την μη επιβάρυνση των γύρω περιοχών.

Η περιοχή της Ερμιονίδος φιλοξενεί 15.000 κατοίκους και πολλούς τουρίστες το καλοκαίρι. Οι ανάγκες υγείας είναι αδύνατο να εξυπηρετηθούν από το μοναδικό κέντρο υγείας που βρίσκεται στο Κρανίδι αλλά και τα μικρά αγροτικά ιατρεία που λειτουργούν μια και δυο φορές την εβδομάδα στις κατά τόπους κοινότητες. Τα σοβαρότερα περιστατικά καλύπτονται από τα νομαρχιακά νοσοκομεία του Ναυπλίου του Αστρους και της πρωτεύουσας. Επειδή όμως η απόσταση είναι αρκετή είναι απαραίτητο να ανεγερθεί ένα μεγαλύτερο κέντρο υγείας ή να επεκταθεί το ήδη υπάρχον έτσι ώστε να καλύπτει και σοβαρότερα περιστατικά. Μ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η υγεία και ενδυναμώνεται το αίσθημα σιγουριάς των πολιτών.

Επειδή η περιοχή στηρίζεται κατά ένα μεγάλο μέρος στον τουρισμό θεωρείται σοβαρό μειονέκτημα η έλλειψη σωστού οδικού δικτύου. Ειδικότερα οι επαρχιακοί δρόμοι που ενώνουν το Κρανίδι με την πρωτεύουσα, όπως και το Κρανίδι με το Αργος, το Ναύπλιο και τις γύρω κοντινές περιοχές είναι στενοί και κακοσυντηρημένοι. Από τότε που σχεδιάστηκαν δεν έχει γίνει καμία βελτίωση με αποτέλεσμα να είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι, με συχνές στροφές κουράζοντας τους περαστικούς. Έχουν γίνει κάποια καινούργια κομμάτια δικτύου τα οποία δεν είναι ικανά να αλλάξουν την όλη μορφή.

Ένα άλλο μειονέκτημα που έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στον τουρισμό είναι η έλλειψη ενός μικρού αεροδρομίου. Έχουν γίνει κατά καιρούς προτάσεις για δυο τοποθεσίες εγκατάστασης του αεροδρομίου χωρίς περαιτέρω εξέλιξη. Αυτό έχει σαν συνέπεια μεγάλος αριθμός τουριστών από το εξωτερικό να ταλαιπωρείται ερχόμενος από την Αθήνα οδικώς.

Η μεγάλη έκταση της περιοχής, τα μεγάλα μήκη των ακτών, η αύξηση του πληθυσμού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και η φιλοξενία πολλών αλλοδαπών τα τελευταία χρόνια καθιστά υποχρεωτική την σωστή αστυνόμευση από στεριά και θάλασσα. Τα μέσα και το προσωπικό που διαθέτει το λιμενικό σώμα και η ελληνική αστυνομία δεν επαρκούν για τις τόσες μεγάλες και

αυξανόμενες ανάγκες. Έτσι λοιπόν πρέπει να βρεθεί λύση για να διαφυλάσσονται τα συμφέροντα των πολιτών , να υπάρχει το αίσθημα της ασφάλειας , έτσι ώστε ο πληθυσμός αμέριμνος και ήσυχος να δημιουργεί και να βελτιώνει το βιοτικό του επίπεδο.

Οι νέοι της περιοχής δεν εμφανίζουν τάσεις φυγής παρόλα αυτά δεν εμφανίζουν παρόλα αυτά αντιμετωπίζουν προβλήματα που συναντώνται στους συνομήλικους τους κάθε επαρχίας. Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή στην περιοχή καμία διέξοδος για ψυχαγωγία , για πνευματική ενασχόληση και ανάπτυξη κάποιων ενδιαφερόντων. Αισθητή είναι η έλλειψη ενός κλειστού αθλητικού κέντρου στο οποίο ο καθένας θα μπορεί να ασχολείται με διάφορα αθλήματα. Η τοποθεσία και οι κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν τα θαλάσσια αθλήματα για τα οποία όμως δεν υπάρχει καμία υποδομή. Επίσης εμφανής είναι η έλλειψη ενός πνευματικού κέντρου όπου θα είναι ικανό να στεγάσει κάθε πνευματική δραστηριότητα όπως ένα χορευτικό σύλλογο , μια θεατρική ομάδα , μια έκθεση ζωγραφικής ή φωτογραφίας κ.τ.λ.

Στο Κρανίδι με την ιστορία και την παράδοση που έχει εύκολα θα μπορούσε να έχει ιδρυθεί ένα μουσείο στο οποίο ο επισκέπτης θα είχε την δυνατότητα να παρακολουθήσει , και να κατανοήσει την πορεία της πόλης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Κλείνοντας οι νέοι δεν έχουν την δυνατότητα μιας σωστής επαγγελματικής κατάρτισης στην πόλη τους , με συνέπεια να αναγκάζονται να μετακομίζουν σε άλλες περιοχές για την απόκτηση της. Λόγω της μεγάλης τουριστικής υποδομής οι ανάγκες για κάλυψη θέσεων στα τουριστικά επαγγέλματα είναι αυξημένες. Οι καταρτισμένοι νέοι πάνω σ' αυτά τα επαγγέλματα είναι λίγοι αφού η παρουσία μιας τέτοιας σχολής είναι ανύπαρκτη.

Το Κρανίδι με το πέρασμα των αιώνων πήρε διάφορες μορφές , επηρεάστηκε από πολλά ρεύματα και κατοικήθηκε από διάφορες φυλές με αποτέλεσμα να αποκτήσει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία που περιγράψαμε. Τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά που έχει αποκτήσει είναι υποχρέωση μας να τα διατηρήσουμε και σήμερα. Η σημερινή τάση των κυβικών κτιρίων απειλεί να αλλοιώσει την μορφή του , μετατρέποντας το σε μια μικρογραφία της Αθήνας. Γενικότερα όπως όλες οι επαρχιακές πόλεις της Ελλάδας έτσι και το Κρανίδι

παρουσιάζει διάφορα προβλήματα τα οποία όμως με σωστό σχεδιασμό συλλογική προσπάθεια των τοπικών φορέων και των κατοίκων μπορούν να αντιμετωπιστούν. Η αποδυνάμωση της επαρχίας από την κεντρική διοίκηση και την κρατική μέριμνα έχει αφήσει έξω από τις εξελίξεις ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού της χώρας. Με αυτόν τον τρόπο μεγάλο ανθρώπινο δυναμικό μένει ανεκμετάλλευτο στην προσπάθεια ανάπτυξης και σταθεροποίησης της Ελλάδας στην παγκόσμια κοινότητα.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

1. ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΡΔΙΤΣΟΥ
2. ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) ΜΝΗΜΕΣ ΕΜΙΟΝΙΔΟΣ (ΓΗ – ΘΑΛΑΣΣΑ – ΚΟΣΜΟΣ)
ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΤΣΙΜΑΝΗ (ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ 1975)
- 2) ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ - ΤΟΜΟΣ 'Α
ΑΔΩΝΙΣ Κ. ΚΥΡΟΥ
- 3) ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ
ΑΠΕΡΓΗΣ Ε. – ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ Σ. – ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ Χ.
ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗ Χ. – ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ Α.
- 4) ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΝΙΚΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- 1) ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ
- 2) ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ
- 3) ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
- 4) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
- 5) ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΣΑΝ

Γκαμίλης Ηλίας	Αρχιτέκτονας
Στεφάνου Κυριάκος	Πολ. Μηχανικός
Μήτσας Μανώλης	Τοπογράφος
Αλεβίζου Δήμητρα	Αρχιτέκτονας
Αναστασιαδης Στεφανος	Φωτογράφος
Σιδέρη Αικατερίνη	
Ευαγγελόπουλος Ευάγγελος	
Στρίγκος Νικόλαος	

ΠΕΡΙΟΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΣΕΛ.5

Διάγραμμα 1 Κατανομή του πληθυσμού ανάλογα την ηλικία και το φύλο απογραφή του 1981

Διάγραμμα 2 Κατανομή του πληθυσμού ανάλογα την ηλικία και το φύλο απογραφή του 1991

ΣΕΛ.6

Διάγραμμα 3 Πληθυσμοί γειτονικών περιοχών του Κρανιδίου

ΣΕΛ.9

Διάγραμμα 4 Απογραφή 1991 και 1981 πληθυσμού και επίπεδο εκπαίδευσης

ΣΕΛ.16

Διάγραμμα 5 Σύνολο κλινών που λειτούργησαν

Διάγραμμα 6 Σύνολο διανυκτερεύσεων σε CAMPINGS

Διάγραμμα 7 Πληρότητα ξενοδοχείων

Διάγραμμα 8 Σύνολο διανυκτερεύσεων τουριστών